

MAGYAR LAPOK

4 lei

Taxa postală plătită în uz
aprobării Dir. Gen. PTT R

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 223 (1665) szám * Vasárnap, 1937 október 31

Főmunkatárs:
dr. Gyárfás Elemér

A benemavatók bizottságban a szovjetet nyílt színvállásra akarják bírni

**A német kiküldött kérde: részt vesz-e Oroszország a
semlegesség fenntartásában vagy beavatkozik? —
Anglia javasolja, hogy a spanyol felekkel tárgyalást
kezdjenek**

Londonból jelentik: A benemavatók bizottság péntek délutáni ülésén elsőnek *Maiski* szovjet megbízott szólalt fel. Beszéde során megállapította, hogy a benemavatók bizottság jelenlegi politikája igazságtalan és haszontalan, éppen ezért Oroszország nem fogadhatja el a június 14-iki angol-francia tervet és hasonlóképpen nem fogadhatja el az október 26-iki tanácskozások során ajánlott módosított indítványokat sem. A szovjetkormány fenntartja magának a jogot, hogy a további ülések folyamán saját indítványát terjessze elő. Olyan javaslatot, — mondotta, — mely valóban megoldhatja a benemavatók és az ellenőrzés kérdését.

Maiski felszólalása után Anglia képviselője javasolta a teljes ülés egybehívását, melyben elhatározták, hogy kezdjenek tárgyalásokat mindkét spanyol féllel a bizottságok kiküldéséről. A javaslat ellen német részről kifogást emeltek azzal az indoklással, hogy nem lehet gyakorlatilag részletes tárgyalásokba bocsátkozni addig, amíg nem tisztázták végleg a Szovjet magatartását. *Ribbentrop* kijelentette, hogy a Szovjet álláspontja az angol javaslat

teljes elvetésével egyenlő. A német kormány számára a hadviselő jogok megadása és az ellenőrzés helyreállítása az önkéntesek visszavonásának lényeges és elsősorban teljesítendő feltétele. Szeretné tudni, részt vesz-e Szovjet-Oroszország a jövőben a benemavatókban vagy sem, vagy esetleg nyíltan beavatkozik. Nem lát módot a fáradozások folytatására, ha a Szovjet nem változtatja meg magatartását. Arra sem lát lehetőséget, hogy bármilyen akcióhoz hozzájáruljon, amit nem határoznak el egyhangulag. Javasolta ezután, hogy az elnök dolgozzon ki egy végleges tervezetet és hogy törekedjenek Oroszország csatlakozásának megnyerésére.

**ANGOL UJSÁGÍRÓK A SPANYOL-
ORSZÁGI MALLORCA SZIGETEN.**

Párizsból jelentik: A *Havas* és a *Daily Mail* munkatársainak megengedték, hogy meglátogassák Mallorca szigetét. Ilyen engedélyt a polgárháború kitörése óta első ízben adtak idegen újságíróknak. A *Havas* munkatársának jelentése szerint két napon át bejárta a szigetet, de mindenütt csak spanyol katonát látott. A sziget három kikötőjében angol, francia és olasz hadihajók voltak.

A kínai csapatok visszavonulnak Sanghaiból

**Háromszáz kínai katona végső küzdelme Csapej-ban
A japánok Sanghaitól nyugatra is támadást kezdtek
Az angol és olasz területekre is becsapnak a küzdő-
felek ágyúlövedékei**

A sanghai kínai főhadiszállás jelentése szerint a japán csapatok Sanghaitól nyugatra több támadást kezdtek, melyeket azonban a kínaiak mind visszautasítottak. A japánok Sanghai és Nanking között bombázták Üszü várost. A japán hadihajók Amoit bombázták.

Ugyancsak sanghaji jelentés szerint a kínai csapatok lassan visszavonulnak Sanghaiból az úgynevezett Hindenburg-vonalig. Ha ugyan- is Csapej végleg elesik, Sanghai nem tartható többé. A lángokban álló Csapejt még háromszáz halálraosztott kínai katona védelmezi. Az angol katonák háromszor is felajánlották nekik, hogy fegyvertelenül beengedik őket a nemzetközi telepre. A kínai katonák azonban kijelentették, hogy fontosabb számukra a

kínai becsület, mint az élet.

Sanghaiból jelentik: Pénteken Sanghai körül heves ágyúzás folyt, amelynek során négy angol katona életét veszítette. Az angol csapatok parancsnoka azonnal a helyszínre sietett. Innen a parancsnok telefonösszeköttetésbe lépett a japán és kínai hadvezetőséggel és felszólította őket, hogy a jövőben ügyeljenek hasonló esetek elkerülésére. A kínai iskola mögött levő üres térre, amelyet olasz őrség védelmez, szintén lecsapott egy lövedék, de emberéletben nem tett kárt.

Egy másik Reuter-jelentés szerint pénteken nyolc japán bomba csapott be az angol védelmiövezetben levő egyik parkba. A bombák senkit sem sebesítettek meg.

Krisztus Király

(P. I.) A jelek szerint napjainkban egy új keresztény kurzus jelenségeit figyelhetjük meg. Kénytelenek vagyunk kurzusnak mondani és tartani, mert elmélyülésről, öntudatos egyéni és közösségi életelvről még ma nem beszélhetünk.

Lássunk egy néhány jelenséget nálunk. Az egyre jobban erősödni akaró jobboldal keresztény jelszavak mögül támad kifelé, önmaga azonban nem éli befelé önmagába. Kurzus ez, semmi más. Népünk ifjúsága a találkozásánál keresztény erkölcsi alapot akar, de nem tudja következetesen végiggondolni a kimondott elvet, kevés tehát a remény az elmélyítéshez. Sajnos, eddig kurzusnak látszik.

Külföldön, például Franciaországban, régóta hallunk már vajdudó, léletté váltott kereszténységről, de a gyakorlat, az életre váltott kereszténység egyre késik. H. de Man, a belga szocialisták vezére az új, revidált szocializmust, annak komolyságát azzal erősíti, hogy a Quadragesimo Anno-val, a katolikus mozgalmakkal igazolja célkitűzéseit, munkásságát. Ő maga azonban még a keresztény jelszavak hangoztatásáig sem jutott el.

Miért kell mindezt Krisztus Király napján megfontolnunk? Krisztus Király valósága, az ő igénylése, az ő kérlelhetetlen, egész embert, egész közösséget magának lefoglaló kizárólagossága figyelmeztet arra, hogy ne maradjunk a felszínen, hogy gondoljuk végig a kimondott szót, hogy tegyük meg a döntő lépést a jelszótól az elvig, az elvtől az életig.

Bennünket csak a mi kis népünkünk foglalkoztat, mert csak itt tudunk mi hatékonyan, sorsalakitóan befolyani a történelmcsinálásba. Fiatalságunk kimondotta, hogy Krisztus legyen a király a magyar népkisebbségnek. Vagy talán mást gondolt, amikor keresztény erkölcsi alapra kívánt helyezkedni? Krisztus királysága nem költői fogalmazás, nem hangzatos frázis. Aki keresztény erkölcsi alapot mond, az Krisztus királyságáról beszél!

Mert mit is jelent a keresztény erkölcsi alap? Jelenti a krisztusi értékrendet: előbb az ég, azután a föld, előbb a lélek, azután a test. Jelenti a krisztusi törvényeket és azok vállalását: egyéni és közösségi életben, családban, házasságban, szerelemben, iskolában és irodában, üzletben és műhelyben, mások értékelésében és az önértékelésben. Jelenti a krisztusi szankciókat: a jóknak mennyországot, a gonoszoknak poklot. Egyszóval jelenti az egységteljes, tökéletes rendet az Isten és ember, ember és teremtmények, test és lélek viszonyaiban. Van-e ennél királyibb igénylés és jog? Van-e mélyebb, követelődőbb alapja a meghódolásnak, mint Krisztus istensége, végtelenül felettünk álló szuverénitása? Nem kell tehát félnünk, hogy végiggondoljuk és öntudatosan vállaljuk is a keresztény erkölcsi alap kiépítését.

Rég elmúlt már az az idő, amikor a keresztény erkölcsi alapnak még csak az óhajtatás is „felekezetieskedés”, „rosszindulatu célkitűzés”-nek bélyegezhették. Ma már Krisztus Királyt ünnepelünk és királyságának kiépítését sürgetjük, ügyünk igazságának tudatában.

Mi nem „felekezetieskedünk”. A keresztény erkölcsi rend elemei abszolút elvek és értékek; maga az egész harmonikus, teljes és tökéletes. Vilgnézet. Az ember minden kérdése-

Eredeti közlemény.

Gyomor- és bélgyógyászat már kibírhatatlanok voltak

Fivérem, aki már nézni, hallgatni nem tudta evek óta tartó kínzó gyomor- és bélbetegségeit, hazaérkezve meglepett 1 üveg Gastro D. gyógyszerrel. Eddig eredménytelen próbálkozásaim után egyszerűen meglepőnek kell neveznem azt a szép eredményt, amit rövid használat után, Istennek hála, elértem pokoli kínjaim után. De nagyon szeretném a kúrát folytatni, miért is kérem részemre még 2 üveg Gastro D-t sürgősen elküldeni... S. E. Braşov, Str. Regele Carol 25.

Ezen amerikai gyógynövény kivonatával készült Gastro D. ma már a különböző gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegedésekben szenvedő közkinccsé vált, mert rövid kúra után a legkiválóbb eredmények érhetők el. Orvosok ajánlják.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban vagy megrendelhető 135 lei utánvétel mellett Császár E. gyógyszerárában, Bucureşti, Calea Victoriei 124.

re feleletet, minden életlehetőséghez ad irányelvet és formát. Nem szorul idegen pótlékra, már csak azért sem, mert minden pozitív érték megvan benne. Ha tehát mint világnézetet vesszük, akkor egyedüli lehetséges világnézet. Mellette állhatnak megcsontított torzók, de vele szemben csak a világnézet-nélküliség, amint Krisztus Király is csak egy van és vele szemben csak az Antikrisztus, a tagadás, az anarchia.

Krisztus Király ünnepe tehát figyelmeztet bennünket arra, hogy a kimondott szót becsületesen gondoljuk végig; a végiggondolás elmélyüléshez vezet, az elmélyülés pedig tisztuláshoz, öntudatos vállaláshoz és feltétlenül megújult életet fakaszt. Fájdalmas és lehangoló lenne, a jövőre nézve pedig ok a lemondásra, ha a kimondott szó a felszínen maradna, ha a „keresztény erkölcsi alap” csak divatos frázisnak, jelszónak bizonyulna. Magyar népközösségünk sokat szenvedett mai nemzedéke már csak sorsát tekintve is megérett arra, hogy Krisztus királyságának megvalósítását szent hivatásként fogja fel és szent szenvedéllyel élje valóságát!

Csak önmagát tagadná meg és gyalázná

meg, ha a „keresztény erkölcsi alap” hangzatosítását a kereszt gúnyfeliratává engedné elkallódní. Lenne egy nép, amely minden komolyság és megfontolás nélkül jelszó- és frázis-királyságot ajánlott fel annak, Aki pedig valóban király. „Tehát király vagy te?” — kérdezte Pilátus. — „Te mondd, én Király vagyok.” — felelte Jézus. A kérdésben a világ mindenkorai fölületessége ingadozott, amely az élet valóságait sohasem tudja megérteni, s csak legfőbb kétkedés az, amivel az igazságok felé közelíteni akar. Jézus felelete kiemelést ebből a kétkedésből: olyan kijelentés, mely az Istenség legkiválóbb földi kinszenvedésének kezdő óráiban hangzott el, s amelyre töviskoronával válaszolt az akkori emberi hatalmaskodás. Jézus szava azonban a földi kín-

szerven és emberi katalmaskodáson túl is megmaradt minden diadalmaskodó törvénynek és igazságnak. Fájdalmakon, halálkínokon, keresztrefeszítésen és halálon át is eljutott az örök feltámadás dicsőségébe, a Szentlélek tüzeinek pünkösdi aláállásába. Isten igéjének az egész világon való elterjedésébe, s az emberiségnek kétezer év óta folyton emelkedő lelki állapotába. Ami szeretet és jószág munkál azóta az emberiség művelődésében, az mind Jézus egykori szavának a teljesülése.

Ennek a mélyes átérzésével kell a mi népünknek is Krisztus királyságát megértenie. Ugy kell az Örök Király iránt hűséges állónak lennie, még pedig nemcsak az ünnepnapokban, hanem a hétköznapok minden gondja és munkája között is.

A Fekete Sas palotát saját tulajdonába akarja venni a város

Poros irattárból került elő a régi szerződés, amelynek alapján városi tulajdonba akarják venni a messzeföldön híres Sas-palotát

A város jelenlegi vezetősége szerint olyan szerződéshez vezet, amely lehetővé tenné a nyilvánkönyvi átírást

Oradea. Saját tud. Néhány héttel ezelőtt a város időközi bizottságának egyik ülésén Dancea Jakab alpolgármester szóvártette, hogy a „Fekete Sas R. T.” nem tartotta be a várossal 1906-ban kötött szerződését. A szerződés 6. pontja alapján, ilyen körülmények között az eladott ingatlan „a város közönségének javára a vevők minden további megkérdése nélkül nyilvánkönyvileg bekebelezendő.” Dancea Jakab alpolgármesternek ez a bejelentése annakidején városzerte nagy feltűnést keltett. A város legjellegzetesebb épülete, a hatalmas kiterjedésű,

messzeföldön híres palota, amelynek óriási üveg- és csarnoka négy utcára nyílik. Az épületkomplexum értéke, hozzávetőlegesen becslés szerint ötven-hatvan millió lei. Erthető tehát az a rendkívüli érdeklődés, amely Dancea polgármesterhelyettes bejelentése nyomán támadt, annál is inkább, mert a város időközi bizottsága elhatározta, hogy az ügygel behatóan fog foglalkozni s evégből a kérdés megvizsgálására bizottságot küldött ki Dancea Jakab és Sängeorgeanu Sofronie alpolgármesterek, Givulescu Virgil és Boca Mihály tanácsosok, továbbá Hărăgus István közjegyző személyében.

A városi bizottság jelentése a helyszíni szemlééről

Pénteken délután az időközi bizottság ülésén tette meg jelentését a bizottság. A jelentést Dancea Jakab alpolgármester a következő írásbeli beadványban foglalta össze:

Tisztelt Időközi Bizottság! Aulirott időközi bizottsági tagokat azzal a megbízással küldött ki a város, hogy vizsgáljuk meg azt a szerződést, amelyet 1906 március 20-án kötött Nagyvárad városa dr Adorján Emillel és Kurlender Edével, a „Sas” és a „Zöldfa” palotákra vonatkozólag. Küldetésünknek az volt a célja, hogy a helyszínen vizsgáljuk meg: nem történt-e valamelyik szerződő fél részéről szerződéshez és hogy indíthat-e a város pert azért, hogy ismét tulajdonába vegye ezeket az ingatlanokat.

Aulirottak, dr Haragus István oradeai közjegyzővel kiszállottunk a helyszínrre és észrevételeinket a közjegyző ur jegyzőkönyvébe foglalta.

Ez a közjegyzői okirat részletesen megálapítja, hogy szerződéshez történt, amennyiben a vásárló felek több ízben megkísérelték kérvényezni azt, miszerint engedjék meg nekik a kávéházak és a nagyterem átalakítását és más célra való használatát. A városi tanácsnak ezeket az engedélyeit úgy az akkori Magyar Belügyminiszter, mint a Román Belügyminiszter visszautasította.

Időközben azonban engedélyt kaptak a várostól egyes átalakításokra, de csak szerződésbeli kötelezettségüknek egy részére, nem pedig összes kötelezettségük felbontására.

Tekintettel arra, hogy az 1906-beli adásvételi szerződést miniszteri engedéllyel kötötték —

mivel a Belügyminiszter ismételt esetekben visszautasította az átalakításokat kérő kérvényeket,

mivel az átalakítási engedélyeket a város

Nem nyertétek eddig

a sorsjátékon?

Tegyen kísérletet a Mercur sorsjegyáruda sorsjegyével.

A legrövidebb idő alatt érezni fogja a következményeit, hogy a legszerencsésebb sorsjegyárudába vetette bizalmát.

A Mercur sorsjegyárudától vásárolt sorsjegy egyenlő értékű egy belépőjeggyel a gondtalan és bőségben élő emberek világába.

A 15. sorsjáték I. osztályának a húzása amely november 15.-én lesz vegyen részt a MERCUR sorsjegyárudánál vásárolt sorsjeggyel.

A 15. sorsjáték I. osztályának a húzása NOVEMBER 15.-én

MERCUR

Helyi cím:

DACIA BANK Rt. (Menetjegyiroda)

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 9.

miniszteri hozzájárulás nélkül, tehát törvénytelen módon adta ki.

továbbá, hogy az átalakítási engedélyről szóló előterjesztésből meg lehet állapítani, miszerint az meg sem említi a vásárlók kötelezettségeit — a várost szándékosan félrevezették.

az átalakítási engedélyt nem a törvényes formában állították ki:

véleményünk szerint Oradea városának a telekkönyvi hatóságokhoz kell fordulnia, hogy a város nevére írják vissza a kérdéses ingatlan az 1906 március 20-án kötött szerződés 6-ik pontja alapján.

A városnak kötelessége a visszairás iránt folyamodnia azért is, mert jelenlegi pénzügyi viszonyai között a város csak akkor tudja utcáit javítani és ujjakövezni, ha ennek az ingatlanok a jövedelmét, vagy esetleges eladási árát fordítja a fenti célokra.

Mit tartalmaz az 1906 március 20-án kötött szerződés 6-ik pontja

Nagy körültekintéssel és alaposan foglalkoztak meg az a szerződést, amit a Fekete Sas R. T. 1906 március 20-án kötött Nagyvárad városával a Sas-palota felépítésére vonatkozólag. Ennek a szerződésnek 6-ik pontja, amely most alapul szolgál az átírás eljárásának megindítására szövegintézet így szól:

6. A 2. és 5. pontban meghatározott összes kötelezettségek biztosításul kikötötték, hogy amennyiben vevők a kötelezettségek bármelyikét nem teljesítik, az építési határidőt be nem tartanak, a befizetett vételárnak a „Fekete Sas”-ra vonatkozó összegének, a város tulajdonában maradása mellett, a megvett „Fekete Sas” egész telke a város tulajdonába és birtokába visszaszáll. Ez a kikötés a tulajdonjog bekebelezésével egyidejűleg Nagyvárad város közönsége javára az eladott és nagyvárad 3174 sz. betétben III. sor 1997. hrsz. alatt felvett 21. számú ingatlanra vevők minden további megkérdezése nélkül nyilvánkönyvileg bekebelezendő. Az építési kötelezettségre vevők haladékat csak vis-major vagy bérharc (strick) esetén nyerhetnek. Az egész épület homlokzatának művészi, impozáns és kiképzésére vevők különös gondot kötelesek fordítani, hogy egy a főelosztások tömeghatásában, valamint a részletek kidolgozásában is különösen a Szent László téri oldalon monumentális és festői hatásban érvényesüljenek. Világosan kikötötték, hogy az épületnek egy szállót és egy vígadót is kell tartalmaznia. A szállót, melynek a fejlődött igényeket teljesen ki kell elégítenie, 60—70 vendégszobával, diszes szállodai bejáratral, előcsarnokkal, csinos főlépcsőházzal, melléklépcsőkkel és a modern kényelemnek mindenben megfelelő mellék-helyiségekkel kell felépíteni. A lépcsőházzal kapcsolatban elektromos erőre járó személyfelvonó is alkalmazandó. A szállóval kapcsolatosan diszes kávéházról és étkezőhelyiségekről is kötelesek vevők gondoskodni. A kávéház a hozzátartozó mellék-helyiségekkel 400—450 négyzetméter alapterülettel képezendő ki. Az étkező helyiségek egy nagy étteremből és megfelelő mellék-helyiségekből álljanak. A vígadó helyiségeihez diszes, külön főbejáratot kötelesek vevők építeni és pedig megfelelő külön kocsibejáratral és külön gyalogbejáratral, a vígadóba behajtó kocsik számára külön kijáratról kell gondoskodni. A vígadót általában a művészi izelésnek megfelelően és kényelmesen és tágas méretekkel kell megépíteni. A vígadó céljaira diszes márvány lépcsőzetéről és előcsarnokról, tágas és kényelmesen megközelíthető ruhatárról, öltöző szobákról és tágas mellék-helyiségekről tartoznak vevők gondoskodni. A vígadóhoz egy nagy termet és egy kisebb termet kötelesek vevők építeni, a nagy termet 350—400 négyzetméter, a kistermet 100—150 négyzetméter alapterülettel kell kiképezniük. Gondoskodni tartoznak vevők arról is, hogy a vígadó befogadó képességének megfelelő arányú, tágas, külön vígadó-étkező helyiség és egy cukrász-helyiség is rendelkezésére állhasson a közönségnek. A nagyteremnek legalább az egyik oldalán, emeletnyi magasságban diszesen kiképezendő karzatot kell építeni. A vígadó és szálló dísz-helyiségeinek, a nagyterem, előcsarnok, kávéház és a szálló éttermének belső kiképzése különös gondalal lesz végrehajtandó. Eme helyiségekbe a belső díszítést stukkó munkával kell kiképezni, a dísztermekben művészi al tempera festésről, általában az egész épületben izléses festői

18 HAVI RÉSZLETRE

Az 1938-as SZIMFONIKUS SZÉRIA

a következő modelleket tartalmazza:

PHILETTE

MATADOR II

SERENATA

CANTATA

SIMFONIA

Batériás készülékek:

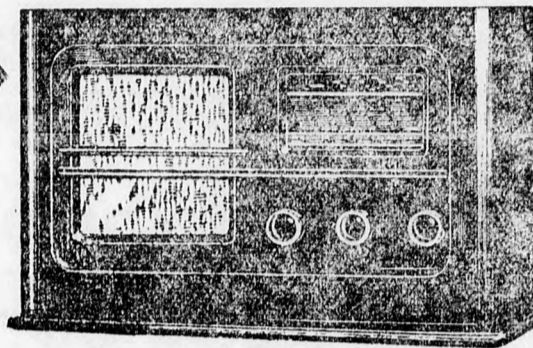
BARCAROLA

BALADA

A „Soc. de Radiodifuziune” intervenciójára az 1937/38-as idényben a rádiókészülékek számára rendkívül olcsó árat állapítottunk meg.

Mindenki vásárolhat most egy világhírű PHILIPS készüléket.

Kapható 18 hónapig terjedő részletre.

Superheterodyn 4+1 piros Miniwatt lámpával, tökéletes vétel minden hullámhosszon. Felszerelve ellenütemű kapcsolással és három chassis-egységgel.

PHILIPS Radio

Szimfonikus Széria

1938

FELSZERELVE A HÍRES PIROS PHILIPS MINIWATT LAMPÁKKAL

munkákról kell gondoskodni, úgy ezek a díszítő munkák, valamint az összes többi munkák és berendezések az anyag kiválósága, rajzbeli csinosság és stilszerűség szempontjából művészi összhangban állítandók elő. A vígadóra vonatkozó részletes tervek kötelesek vevők jóváhagyás végett a városi tanácshoz bemutatni, s a tanácsnak eme tervek vonat-

kozó kívánásait betartani. — Hasonlóképpen ki kell kérni a tanács jóváhagyását az összes homlokzati rajzokra és a kávéház méreteire, annak megfelelő nagyságban és diszes, modern kiképzésben leendő keresztülvitelére nézve is, mely tervek vonatkozólag szintén kötelesek vevők a tanács kívánásának eleget tenni.

Jogászi bizottság vitatja meg az átírás ügyét

A kiküldött bizottság jelentése és Haragus István közjegyzőnek a helyszínen felvett jegyzőkönyve alapján a város időközi bizottsága elhatározta, hogy mielőtt lépéseket tesz a Fekete Sas palota telekkönyvi átírására, tanácskozást folytat egy jogászi bizottsággal, a kérdés alapos megvizsgálására. Fodor Péter polgármester kijelentette, hogy a jogászi bizottság legközelebb már összeül a tanácskozás megkezdése után haladéktalanul lépéseket tesznek az épület-komplexumnak a város javára történő átírására. Érdekes egyébként megjegyezni, hogy a Sas-

palota ügye akkor került napirendre, amikor a város a színházkérdéssel foglalkozott és a magyar színházszövetség számára mindössze kilencven játésnapi tudott biztosítani a városi színházban. Dancea Jakab alpolgármester ekkor vetette fel azt az ötletet, hogy a Fekete Sas, illetve a Fekete Sasban lévő Vígadó-terem egy magyar színház számára is alkalmas hajlékot tudna biztosítani. Így került elő a városi levéltár poros aktacsomói közül az 1906-ban kötött szerződés és így tett a város lépéseket a szerződés alapján a Sas-palota birtokbavételére.

Ostromállapot a jeruzsálemi óvárosban

Veszélyben a transzjordániai kőolajvezeték. — Arabok harca a rendőrök és katonák ellen Észak-Palesztinában

Jeruzsálemből jelentik: Péntek délután Jeruzsálem óvárosában újból súlyos összeütközések voltak. A marokkói negyedben az arabok egy zsidót megölték három megsebesítettek. A Herodes-kapunál szintén súlyosan megsebesítettek egy zsidót. A hatóságok az óvárosban ostromállapotot vezettek be és husztagu rendőrállomást állítottak fel. Ennek a költségét kivetik az óváros lakóira.

A Transzjordan pusztaságról az olajvezeték

szétrombolására irányuló újabb kísérletről érkeznek híradások. Észak-Palesztina az arabok és rendőrök közötti küzdelmek színhelye. A rendőrség megerősítésére katonaságot küldtek ki. Liddában egy arab csoport körülvette a rendőrfőnök házat és amikor a rendőrfőnök gépkocsiba akart szállni, megtámadták. A rendőrfőnök, két rendőrőrmester és a gépkocsivezető megsebesült. Liddában 24 órára ostromállapotot hirdettek.

Odakint ítélet idő van..

— Ilyenkor szívesen iszunk még egy csésze finom, párolgó kávé. Ezt a legnagyobb takarékoskodás mellett is meg lehet tenni, mert az aromás és jóízű Kathreiner és Valódi Franck annyira olcsó, hogy egy csészével több igazán nem játszik szerepet.

Legjobb kémek: a diáklányok, a szálloda- portások és szobapincérek

Genf, október hó.

„A jövő háborúját az a nemzet fogja megnyerni, melynek jobb volt a kém szolgálata, mint a többinek” — mondotta nekem Genfben egy uriember, aki szakértője a kérdésnek. Azzal tisztában kell lennünk, hogy az egész világon olyan kémkedés folyik, amilyent a világtörténelem eddig sohasem ismert! Ma már csak olcsó boulevard-regények irnak olyan kém történetekről, ahol a kémek életük veszélyeztetésével igyekeztek megtudni, hogy az ellenfélnek hány katonája, vagy ágyúja? A Népszövetség katonai évkönyve részletes adatokat közöl arról, hogy melyik nemzetnek hány katonája, milyen típusú tankjai, hány repülőgépe és mennyi tengeralttjárója van. Ha valamelyik érdeklődő vezérkar kevesli azt, amit a Népszövetség katonai évkönyve részére egy bizonyos ország bevallott, akkor ehhez egyszerűen hozzácsap 30—40, vagy 50 százalékot és — megkapja a valóságos számot!

És mégis: félelmetes arányú az utóbbi évtizedekben a kémkedés. Ennek következtében pedig a kémelhárítás. Az angol „Intelligence Service” és a francia „Deuxieme Bureau” (Második Iroda) milliárdokat költenek évente kém szervezetükre. De az angolon kívül nem a francia iroda költi a legnagyobb összeget kémkedésre, hanem egy másik ország, melyek kitalálását bátran az olvasóra lehet bízni... Ezt a legközelebről érdeklí minden, ami az európai államokon belül történik, kül- és belpolitikai téren, az üzemekben és gyárakban, iskolákban és laboratóriumokban. Ők mindenről a legkisebb részletekig informálva akarnak lenni, mert csak így tudják előre kiszámítani a bekövetkező események következményeit. „Gouverner c'est prévoir” — mondja a francia közmondás: kormányozni annyit jelent, mint — előrelátni.

Szervezeti hazaárulás

A legsúlyosabb kémkedés folyik, hogy megismerjék a másik ország propagandaszerveit és azok berendezését. Egyik igen fontos ágazata ma a kémkedésnek az, hogy a hatalmasabb ország döntő befolyást igyekszik gyakorolni egy kisebb ország valamelyik politikai pártjára. A politikai párton keresztül, melyet életre hívott és pénzzel, sokkal könnyebben tudja meg a másik ország belső szervezetét és titkait. De ennek következtében meg van az az előnye is, hogy ágensei útján, mint a szalmabábukat, mozgathatja a pártot. Tekintet nélkül arra, hogy az előnyös-e, vagy hátrányos a másik országra nézve? Ez a külföldről pénzelt hazaárulás, amelynek nemcsak tudatos, de öntudatlan eszközei is vannak.

A megváltozott munkakör következtében a kém típusok is teljesen megváltoztak. A kémek ma már nem bujkálnak a sötétben álszakállal, vagy női álruhában. A modern kémkedés frakkban és estélyi ruhákban történik, a legkifogástalanabbnak látszó társadalmi formák között. A háború előtt egy Mata Harin kívül alig alkalmaztak nőt. Ma már a kémeknek legalább 70 százaléka nő. Hogy nőket alkalmaznak, annak nem olcsó romantika az alapja, hanem ridég számítás. Ha egy nő szép, fiatal, kedves és eszes, akkor a legtöbb esetben sokkal többre tud menni a férfival. Udvarolhat magának, beférkőzik a kiszemelt férfi bizalmába és akkor könnyen beszédre bírja rafinált ügyességével áldozatát.

Genfi szállodaportások és pincérek, mint kémek!

Genf már a világháború alatt is, de főleg a világháború után a legnagyobb kémközpontta vált. Nem Lydia Oswald volt az egyetlen, aki innen indult el küldetésére. Genfben majdnem mindegyik szállodaportás és szobapincér kémkedéssel foglalkozik. Ők tudnak pontos információt adni arról, hogy melyik miniszter mikor tárgyalt melyik követtel. A pincérek viszik be a legtitkosabb tárgyalások kellős közepébe a hűsítő italokat és feketekávékat és ők szervirozzák

az ebédet, amikor a fehér asztaloknál gyakran fontosabb megbeszélések folynak, mint a népszövetségi ülésen. Az aktalopások is igen gyakoriak Genfben, nem kevesebb, mint 300 detektív őrizte az utvonalat a régi népszövetségi palotától az ujjig, amikor a Népszövetség költözködött, nehogy a teherkocsikról eltűnjének a titkos diplomáciai akták, melyeket különben páncélszekrényekben őriznek.

Angol politikus felszólalása a német gyarmati követelések mellett

Londonból jelentik: Winston Churchill Chingfortban szóváltette Németország gyarmati követeléseit és kijelentette, hogy ez úgy kizárólag Németország és Anglia ügye és nem tartozik más hatalomra. Egyébként semm célját nem látja annak, hogy végeláthatatlan időnkig elzárják a szerződésnek erre vonatkozó záradékai revidálásának útját. Feltétlenül káros a béke szempontjából, ha egy nép azt látja, hogy egy másik nemzetnek hatalmas lakatlan területek állnak rendelkezésére, míg ő szűk, körülhatárolt területen kénytelen összeszorulni.

A „Daily Telegraph” szerint Angliában nem okozott meglepetést, hogy Mussolini csütörtöki beszéde során a német gyarmati követelést pártolta, mert úgy tudják, hogy a Duce németországi látogatása során Németország és Olaszország egymás terveinek kölcsönös támogatásában egyeztek meg. Eszerint Németország passzív támogatást ígért Olaszországnak spanyolországi

erőfeszítéseikhez, hogy a bolsevistaellenes győzelmet igyekezzék előmozdítani. Viszont Olaszország támogassa a német gyarmati követeléseket.

Drága Juliám!

Képzeld, már nem kell naponta órák hosszait a tükör előtt a drága sminkkel bajlódni, hogy eltakarjam arcodróm hibáit. Kaptam valamit, mely lehetővé teszi, hogy arcom teljes szépségben egyenlőségemmel teljes érvényesüléssel ki-viruljon. Rövid ideig kell csak, hogy használjad a Dr Földes-féle Margit crémet, hogy bőröd teljesen átalakuljon. Használd te is és rövidesen igazat adsz nekem.

Csókol Margit.

* **Üregemberek betegségénél és neuraszténiá-sok bajainál,** kiváltképp, ha azok renyhe bélműködéssel és megzavart emésztéssel állanak összefüggésben, akkor reggelenként egy-egy pohár természetes „Ferenc Józsa” keserűviz sokszor igazi jótétemény! Kérdezze meg orvosát.

Megjegyzendő, hogy a kémnők sokkal könnyebben teljesítik feladatukat, amikor belpolitikai, gazdasági és ipari kémkedéssel foglalkoznak, mint külpolitikával és katonai kémkedéssel, mert a diplomaták és katonák gyanakvó természetűek és senkitől sem élnek jobban, mint az ártatlanul érdeklődő nőktől. A belpolitikában az emberek gyakori dicsekvési vágya rendkívül megkönnyíti a kémnők munkáját.

Tudós diáklánykák...

Gyakran 16 éves iskoláslányokat leplezték le, akik kémkedéssel foglalkoztak. A diáklányok ma nagy „tanulmányutakat” tesznek, minden-hova elvezetik őket, mindent megmutatnak nekik. Sokat fényképeznek, „naplófeljegyzéseket” csinálnak. Mindez olyan ártatlan és amellett olyan szakszerű! A kémiai fakultások hallgató-női bejutnak a legféltettebb laboratóriumokba is, ahol nyugodtan dolgozhatnak. Filozopter „tudós” diáklányok történelmi ásatásokra specializálják magukat és római sírokat keresnek erődítések közelében, amit gyakran a tiszték mutogatnak meg nekik. Mint diáklány végzett tanulmányokat Franciaországban és Olaszországban Gertrud Schildbach, a GPU megbízottja, aki Reisz Ignácot gyilkolta meg szeptember elején Lausanne mellett. Társnője, Renate Steiner, szintén beiratkozott a Sorbone-ra. Most a berni rendőrség cél-lájában hűsöl. Lydia Oswald „diákkisasszony” Genfből indult el Brestbe, a franciák legféltettebb hadikikötőjébe, ahol beférkőzött egy régi francia nemesi családból származó fiatal francia tengerésztiszt bizalmába, akinek ez a barátság majdnem az életében került. A szép Lydia a háboru utáni legnagyobb katonai kémkedés főszereplője volt. Mivel azonban a francia kémelhárító iroda figyelte attól kezdve, hogy francia területre lépett, nem tudott eredményt elérni. Így „csak” néhány évi fegyházat kapott, de a fejét megmentette.

A kémkedésben nagy szerepük van a sportrepülőknél is. Gyakran látogatnak egyik országból a másikba, nagyszerű előképzésben részesülnek, ami nem korlátozódik kizárólag a repülésre.

A jugoszláviai püspöki kar hitvédő felszólalása

Állásfoglalás a konkordátum mellett. Rokonszenvnyilvánítás a német katolikusok iránt

Belgrádból jelentik: Öt napos tanácskozás után Jugoszlávia katolikus püspökei hivatalos nyilatkozatot tettek közzé, melyek szokailanul éles hangja általános feltűnést keltett. A nyilatkozat szerint a katolikus püspökök főlegesennek tartják, hogy újra rámutassanak arra, mennyire nem őszinte az 1919 óta minduntalan hangoztatott nyilatkozat, mely szerint a jugoszláv katolikus egyház egyenjogú a többi egyhazzal. Mindamellett a jugoszláviai katolikus püspökök bármilyen körülmények között is megvédik a katolikus egyháznak és a Jugoszláviában élő 6 millió katolikusnak a jogait és meg is tették azokat a lépéseket, amelyeknek célja az egyházat ért sérelem jóvátételének kiereszkölése. Állást foglal a nyilatkozat a Szentszékekkel kötendő konkordátum mellett. Ezenkívül a katolikus püspökök rokonszenvükről biztosítják a német katolikusokat és élesen állást foglalnak az új pogánysággal szemben.

Nagy ünnepek Rómában a spanyol polgárháborúban elesett önkéntesek emlékére

A hősök hozzátartozói kitüntetést és segélyadományt kaptak

Rómából jelentik: Az olasz fővárosban péntek délután nagy ünnepek voltak a Spanyolországban elesett olasz önkéntesek emlékére. Az emlékünnepeken megjelent Mussolini és a német nemzeti-szocialista küldöttség, valamint a római spanyol nagykövetség is. A Piazza Veneziaán tízezer főnyi olasz milícia gyűlt össze. Ott volt a többszáz olasz sebesült-önkéntes és az elesett olasz hősök hozzátartozói is. Mussolini hatalmas babékoszort helyezett el a Hősök emlékművén, majd vitézségi érmeket és segélyadományokat osztott szét az elesett olasz önkéntesek hozzátartozóinak.

Franco tábornok közölte Mussolinivel, hogy a nemzeti spanyol kormány hazafiúi vitézségi érdem adományoz az elesett olasz hősök hozzátartozóinak.

Osszeült a csehszlovákiai parlament

A szudéta németek tiltakozó nyilatkozatot olvastak fel és tüntetően kivonultak

Prágából jelentik: Pénteken ült össze először az ujonnan választott cseh nemzetgyűlés. Napirend előtt Kírke szudéta-német képviselő nyilatkozatot olvasott fel, melyben tiltakozott a bánásmód ellen, ahogyan a teplitzschönau rendőrség és általában a németlakta vidékek cseh hatóságai a szudéta-németeket kezelik. Követelte, hogy a cseh kormány szolgáltasson elégtételt és igazságot a németeknek. A nyilatkozat felolvasása után valamennyi szudéta-német képviselő tüntetően elhagyta a képviselőházat. A németek távozása után egy kommunista képviselő kérdést intézett Cerny belügyminiszterhez, hogy milyen választ ad a német tiltakozásra. A belügyminiszter kijelentette, hogy a tiltakozó nyilatkozatra érdemben csak esőtörtökön válaszol, de máris megállapíthatja, hogy a német képviselők súlyosan vétettek a parlamentáris elve ellen, amikor egy vizsgálat alatt álló ügyben ilyen sértő és kihívó magatartást tanúsítottak, bár még nem tudhatják, hogy a cseh kormány az ügyben milyen intézkedésekre készül.

A francia radikális párt nagygyűlése szembefordult a Blum-kormány pénzügyi és gazdasági terveivel

Delbos külügyminiszter nagy beszédet tartott a francia-német megértésről. — Herriot az Oroszországgal való viszonyról szólott

Lilleből jelentik: Chauteemps miniszterelnök pártjának, a radikális szocialista pártnak péntek délutáni nagygyűlésén Bonnet pénzügyminiszter mondott hosszabb beszédet, beszámolva a pénzügyi helyzetről. Nem titkolta, hogy a valutahelyzet terén komoly nehézségek mutatkoznak.

A pártértekezlet ezután határozati javaslatot fogadott el, melyben a párt a valutaellenőrzés rendszerének bevezetése ellen szállt síkra. Ezenkívül kimondotta a kongresszus, hogy

a negyvenórás munkahétről szóló rendelkezést rugalmasabban kell végrehajtani és véget kell vetni az üzemek megszállásának.

Delbos külügyminiszter szólalt fel ezután. Beszéde során kitért a nemzetek közötti megértés szükségességére és hangoztatta, hogy a párizsi világiállításnak is milyen jó hatása volt a nemzetekkel való jóviszony erősítésére. Ez akiállítás Franciaországba vonzotta nemcsak a külföld vezető személyiségeit, hanem az egyszerű polgáremlereket egyaránt milyen benyomásokkal távoztak Franciaországból. A kölcsönös megértésnek ilyenformában való erőfeszítéseit folytatni kell, épügy azokat is, amelyek a német és a francia ifjuság küldöttségét, valamint a két ország frontharcosait Verdunban és Besanconban összehozták. **Delbos külügyminiszter** még kiemelte, hogy *a német-francia megértést sok nemzet a végleges béke jelének mondja. Mind a két ország tragikus tévedést követne el,*

ha nem sikerülne egymást megérteni. Ezt nyíltan hangoztatja és ezt a kijelentését, bármi jöjjön is, sohasem fogja sajnálni.

Delbos után Herriot szólalt fel. Hangoztatta, hogy Franciaországnak erősebbnek kell lennie, mint valaha és el kell készülnie minden eshetőségre. Franciaország eltökélt szándéka, hogy nem engedje magát ideológiai keresztshadjárathba bevonni. Egy ország lehet fasizta, nemzeti-szocialista, vagy kommunista, — Franciaországnak mindegy, feltéve, ha az illető ország a maga tanait vagy tanításait magának tartja meg. A belpolitika nem kivételi cikk. Ami Oroszországot illeti, Franciaország igen jó viszonyban volt a cári Oroszországgal. Ha most Oroszország kommunista, az az ő ügye, nem a Franciaországé.

Közvetlen légiforgalmi vonal létesül București—Párizs között

București. Saját tud. A román légügyi és tengerészeti miniszterium egy kiküldött bizottsága a napokban tárgyalásokat folytatott Szófiában a bulgár kormány képviselőivel, amely alkalommal egyezménytervezetet létesítettek București—Szófia—Szaloniki légivonal létesítésére. Ezt a légivonalat a Lares román légiforgalmi társaság fogja rendszeres járatokkal ellátni.

A tavasszal egyébként közvetlen légiforgalmi vonalat létesít a Lares București és Párizs között, egyetlen leszállással, Bécsben.

Már aláírták a román-német légiforgalmi egyezményt is, a közvetlen bucurești—berlini vonal létesítésére. Hasonlóképpen közvetlen vonal lesz București és Budapest között, egyetlen aradi leszállással.

Mi történt az elmúlt héten?

(Külpolitikai figyelő)

Írja: **Observator**

Jellemző a londoni benemavalkozási bizottság tárgyalásainak komolyságára, hogy értekezleten kívül és értekezleten belül, beszédekben és sajtóban hetek óta vitatkoznak az érdekeltek felek arról, mikor és mennyi önkéntest távolítsanak el a Spanyolországban egymás ellen harcoló köztársasági és nemzeti csapatok kötelékéből; fenyegetőznek és súlyos megtorlásokat helyeznek kilátásba a vonakodó féllel szemben, anélkül, hogy egyetlen egyszer is gondoltak volna arra, vajjon az összes önkéntesek kivonása és hazaszállítása a valóságban egyáltalán lehetséges és kivihető-e. Csak most, az utolsó órák egyikében, kezdenek foglalkozni „nem hivatalosan” az egész ügynek ezzel a legfontosabb részével.

Valószínű, hogy a tárgyaló államférfiaknak már régebben is eszébe jutottak azok a nehézségek, amelyeket most a világsajtó egyrésze igen komoly és elfogadható formában feltalál, csak nem merték ebbeli aggályait közölni, nehogy ezzel az „elvi” tárgyalások alól is kivonják az amugy is túlon túl elkeskenyült talajt.

Bizonyára akadtak olyanok is a tárgyaló felek között, akik arra spekuláltak, — és előre örültek annak, — hogy a hosszú húza-vona után létre-jött, vagy létre-jövő elvi megegyezést majd csak agyon-ütik a megvalósításnak előre figyelembe nem vett lebirhatatlan és megoldhatatlan akadályai!

Ilyen akadályokról bőven olvashatunk ma már a legtekintélyesebb világlapokban is. Az egyik például arra mutat rá, hogy a szemben álló frontszakaszokból csak egyforma számban lehet kivonni önkénteseket, *nehogy a jelentégteljes katonai helyzet, — valamelyik fél kárára, — saját hibáján kívül megváltozzék.* Mivel pedig nem valószínű, hogy az egyes frontszakaszokon önkéntesek állanak önkéntesekkel szemben — és pedig egyenlő arányban, a harcoló felek vezérkarainak előbb olyan átcsoportosításokat kellene végezniök a frontszakaszok között, amelyek több napi időt vennének igénybe és feltétlen harcászati nyugalmat, azaz fegyverszünetet tennének szükségessé.

Teljesen kivihetetlennek látszik az is, hogy az ellenőrző bizottság, a legjobb akarata és legnagyobb erőfeszítése mellett is és csak hozzávetőlegesen is, meg tudja állapítani azt, hogy a harcoló csapatok teljes mértékben eleget tettek-e a parancsoknak és kivontak-e a harcából minden külföldi önkéntest. Ehhez az volna szükséges, hogy minden fegyvernemnek minden csapatában minden egyes embert külön-külön megvizsgáljanak, kihallgatásának származása és állampolgársága felől. Hogy ez harcatereteken, harcoló felek között, milyen lehetetlen és kivihetetlen vállalkozás volna, — azt nem szükséges bővebben magyarázni.

Gúnyosan kérdezik egyes „illetéktelen” újságírók azt is: ki garantálja azt, hogy az egyik frontszakaszról elvezényelt önkéntesek nem vonulnak-e be a másik frontszakasz már megtisztított csapattestéhez újból, vagy ha az ellenőrzőbizottság néhány buzgó tagja elkíséri őket a határállomásig, nem térnek-e vissza néhány nap múlva más úton a táborba?

A Spanyolországban és Távol Keleten törvénytelenül folyó háborúban olyan harcászati módszerek kezdenek érvényesülni, amelyek borzalommal töltik el az embert. Amikor Sanghaiban a japán hajógyűk és repülőgépek bombái ezerszámra ölték meg a munká-

jukat végző, ártatlan polgárokat. *Izobe* konvettkapitány, a sanghai japán hatóság képviselője, *mosolyogva* jelentette ki az újságírók előtt, hogy „a japán haditengerészet meg van elégedve a bombázás eredményével, amelynek egyetlen indoka a békeszeretet és célja az ellenségeskedés minél gyorsabb megszüntetése.”

Japán hivatalos felfogása szerint tehát *ártatlan polgárok tíz- vagy százszázalékos lemezárólása, mérhetetlen értékű kultur-kincsek elpusztítása célszerű, sőt nélkülözhetetlen eszköze a modern, békeszeretettől fogant hadviselésnek.*

A spanyolországi vörösek irtalmatlanságban semmivel sem maradnak a japánok mögött. Sőt megelőzik őket abban, azáltal, hogy kegyetlenségüket nemcsak az ellenféllel szemben, hanem saját embereikkel szemben is gyakorolják. Az előnyomuló nemzetiek egymás után találják az elhagyott lövészárkokban olyan parancnokokat a köztársasági főparancsnokság részéről, amelyekben agyonlövésssel fenyegetik meg azon csapatok parancnokait és politikai megbízottait, akik *40 százaléknál kevesebb halott hátrahagyásával vonulnak vissza.* Hogy a fenyegetés nem pusztán ijesztgetés, hanem a legkomolyabb szankció, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a Gijón és Oviedo körüli harcokban a vörös főparancsnokság már két magasállású csapatvezetőt és politikai biztost lövett agyon, a fenti indokolás alapján. Megtörtént az is, hogy a visszavonult legénységet is megtizedelték állítólagos gyávaságuk miatt.

Meg kell tehát hálnia a csapat felének, bármilyen körülmények között! Nincs lehetetlen helyzet, nincs taktika, nincs célszerűség és a felesleges vérontás megakadályozása! Csak fegyelem van, terror van és kegyetlenség az irtalmatlanságig! Hogy féljen és remegjen, meghajoljon és megsemmisüljön mindenki, aki a bolsevizmus diktatúráját vállalja Urának! Így van ez mindenütt, ahol Lenin és Stalin pribékjei garázdálkodnak. *Igy válik a terror öncéllá s a vérengzés kéjelgessé.* Ezek után elhíhetjük és megérthetjük a napokban megnyílt antibolsevista kiállítás azon statisztikai adatait, hogy Oroszországban az elmúlt 20 év alatt 11 millió ártatlan embert ölték meg a kommunizmus a gyilkosság gyönyörűségéért.

Isten óvja Európát attól, hogy ezek a harcászati módszerek s ezeknek indokolásai valamikor is belekerüljenek a hadászati taktikakönyvébe! *Felelős tényezőknél idejékorán kellene megbélyegeznünk ezeket a barbárságokat,* nehogy ragadósok legyenek az európai lélekrel! Mert az bizonyos, hogy a népek könnyebben és hamarabb tanulják meg egymástól a rosszat, mint a jót.

A nagy földközi-tengeri és spanyolországi vitáhevében fel sem tűnt, hogy Izmet pasa, Törökország miniszterelnöke megbukott és magával rántotta Arras Rüzsdí bey külügyminisztert is. Ez a bukás a szovjet befolyás megszűnését jelenti Ankarában.

Nem az első és nem is az utolsó veresége ez a szovjetnek. Kemal Atatürk, Törökország koronázatlan királya más országok példából tanult, amikor a szovjet-barát Izmet pasa eltávolításával tudomására adta Moszkvának, hogy a török nép nem kíván sem a bel-, sem a külpolitikában Stalin útján haladni.

Egyik magyarországi lap ezalkalommal találó csoportosításban sorolja fel a szovjet egykori barátait, akik már hátat fordítottak,

vagy hátat készülnek fordítani Moszkvának. A szovjettel való minden barátkozást állandóan elhárított magától Olaszország, Németország, Japán, Portugália és Magyarország.

Romániában háromszor vallott csúfos kudarcot a szovjet próbálkozása. A félig-meddig Moszkva-barát Titulescu pedig az újabb időben teljesen félretoltnak látszik.

Lettország két évig tartó nehéz küzdelem után 1920-ban szabadította ki magát a szovjet-iga alól.

Bulgáriában Czankov nemzeti kormánya véres harcokban számolt le a szófiai katedrális felrobbantásáig merészkedett szovjet-befolyással.

Esztországban 1924 december 1-én kísérte meg a szovjet államsinnel magához ragadni a hatalmat, de kísérlete véres kudarcba fulladt.

Finnország energikus és hatásos törvényekkel védekezik a szovjet-akció ellen. Moszkvának itt volt a legjobb kísérleti talaja. 1929-ben azonban a parasztság és földművesek felkelése, az úgynevezett „*Lapua mozgalom*” megakadályozta a bolsevizmus terjedését.

Litvániában 1926-ban bukott meg az utolsó kommunista tendenciájú kormánykísérlet.

Görögországban Metaxas miniszterelnök erős kézzel törte le ez év júliusában a kommunizmus mesterkedéseit s azóta a bolsevista agitációt Görögországban a legszigorúbb törvény tiltja.

Lengyelországban állandóan ég a talaj alatt a bolsevista tűz, de kitörni s a legcsekélyebb hatalomhoz jutni nem tud, mert a mindenkori lengyel kormányok drákói szigorúsággal folytatnak el minden megmozdulást.

Az északi államok Angliával együtt a kommunista agitációt tulajdonképpen igazi formájában nem is ismerik, mert a munkásszindikátusok a politika teljes kikapcsolásával folytatják működésüket.

A felsorolt adatokból látható, hogy a szovjet mérhetetlen anyagi és szellemi áldozatok árán is csak igen kevés eredményt tudott eddig elérni Európában.

Körülbelül fél esztendeje annak, hogy *Van Zeeland*, Belgium miniszterelnöke sikeresen megvívta választási harcát *Degrelle* ellen s az egyik bruxellesi mandátumot elhódította a rexistáktól. Mindenki azt hitte akkor, hogy ez a választási kudarc halálos csapást mért a belgiumi fiatalok jobboldali mozgalomára. Néhány hétig ilyenek is mutatkoztak a helyzet. Bomlási folyamat indult meg a rexisták táborában és sok kiváló emberük hagyta ott a pártot.

De a zavar, a megtorpanás és hanyatlás csak rövid ideig tartott. Utána újult erővel robbant ki a megsebzett harc kedv s a hírhedt „*seprű*” megint seperni kezdett. Egyenesen a Belga Nemzeti Bank termeiben. Egymás után sülték ki a kisebb-nagyobb gondatlanságok, hibák és panamák. Magának Van Zeelandnak személye is belekeveredett a botrányba, mert miniszterelnöksége előtt a Nemzeti Bank igazgatósági tagja, majd később kormányzója volt. Rábizonyították *Degrelle* hívei, hogy bárcanélküli minisztersége idején, sőt miniszterelnöksége alatt is, vett fel pénzeket a bank pénztárából. Van Zeeland a vádat nem tagadta, de azzal védekezett, hogy jogosan járt el, mert régi járandóságainak maradványait utalta ki számára a bank. A közvélemény azonban nem elégedett meg ezzel a védekezéssel s a támadás egész területére nézve pártatlan vizsgálatot követelt. A vizsgálatot az illetékes hatóságok el is rendelték.

Van Zeeland kényes politikai érzékről tett tanubizonyoságot akkor, amikor a vizsgálat megindulása előtt lemondott kormányelnöki állásáról, visszaadta a képviselőháznak mandátumát, *nehogy valamilyen formában is befolyásolja a megindult vizsgálatot.*

Ez szép gesztus volt! Nem vagyunk hozzá szokva az újabb időkben. Felmenthetik vagy elmarasztalhatják a volt belga miniszterelnököt, annyi bizonyos, hogy ezzel a *cselkedéssel ragyogó példáját adta annak, hogy kell viselkednie támadások tüzeiben egy korrekt gondolkodású, felelősségét teljesen átérző és a kamorált tiszteletben tartó államférfiúnak.*

AIKREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 3

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétoldos: Egész évre 600, fél évre 300, negyedévre 210, egy hónapra 70 lej.

Magyarországon: Egész évre 30 P, fél évre 15 P, negyedévre 10 P, egy hónapra 3 P. Külföldön: Egész évre 20 P, fél évre 10 P, negyedévre 6 P, egy hónapra 2 P.

Postafizetési csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**

Csúji szerkesztő: **Dr. Sulyok István**

Csuj, Piața Unirii 13.

Kéziratokat nem örvény meg és nem adunk vissza.
Csekk váltásblyeges magánlevelekre válaszolunk.

Mindenszentek — Halottak napja

A közösségi gondolat ma sokhelyen dínalát üli. De mindenütt előtérben van. Hogy tud-e történelmet alakítani, az attól függ, hogy milyen ez a közösségi gondolat. Erdekközösségek nem állják ki sohasem a tűzpróbát. Az Egyház segítségünkre jön. Liturgiájának létező élete, szerves egysége még a kívülálló számára is sokatmondó. **Mindenszentek — Halottaknapja, a szeretet szent közösségének, valóságos egységének liturgikus kifejezése és ébresztése. A szeretet szent köteléke egybefűzi a földi vándort az üdözött és a tisztuló lélekkel.**

Mint minden liturgikus tény, úgy ezek az ünnepek is az emberekben, a lélekben, az átélések szent tűzében válnak bennünk és közöttünk fogható valóságokká. A gyertyák, a koszorúk csak szimbólumok. A szeretet, amely öszszeköti és tevékenységre, imára, áldozatra sarkal, az a cél, az a valóság.

Töltsük hát ki a formákat sok lélekkel, sok szeretettel, sok tettel. **Mindenszentek napján és Halottaknapján Isten előtt találkozunk a szent szeretet kötelékével minden földi vándor, üdözött és tisztuló lélek.** —+—

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt déli szél, változó felhőzet, köd, a hőmérséklet alig változik.

GUSZTÁV ADOLF SVÉD TRÓNÖRÖKÖST A CERNAUTI EGYETEM DISZDOKTORÁVÁ AVATJÁK. Bucuresti. Saját tud. Gusztáv Adolf svéd trónörökös románai tanulmányútja során november negyedikén Bucovinába érkezik és ötödikén Cernautiban ünnepélyes fogadtatásban fogják részesíteni a hatóságok. Ezalkalommal a cernauti egyetem díszdoktorává avatja a svéd trónörökös, aki egyébként tudós régész.

Lapunk legközelebbi száma, tekintettel Mindenszentek ünnepére, kedden a rendes időben jelenik meg.

AHOL AZ IPAROSOKRA HÁRUL AZ IPAROS TANONCISKOLA FENNTARTÁSA. Odorheiu. Saját tud. Az idei iskolai év elején a minisztérium megszüntette az odorheiu iparostanonciskolát, illetőleg annak a fenntartását a város iparosaira hárította. Az iskola fenntartása az iparosokra nézve súlyos terheket jelentene, amennyiben annak költségeihez minden egyes iparosnak évenként ezer lelei kellene hozzájárulnia. Mivel az iparosok az iskola fenntartási költségeit nem tudják vállalni, küldöttségileg keresték fel Constantinescu megyefőnököt és Hecker Kálmán városi időközi bizottsági elnököt, hogy a megye és a város vállalja a közérdekű iskola fenntartásának költségeit. A megyefőnök az iskola fenntartására harmincezer lei segélyt, a városi időközi bizottság pedig huszezer lei segélyt ígért meg. Az iskolafenntartáshoz szükséges többi összeget azonban csak az iparosoknak kell pótolniuk. Az iparosok a napokban nagyobbabású gyűlésen tárgyalják meg tennivalóikat.

Zürichi zárlat. Párizs 14.58 fél. London 21.47. Newyork 432.12 fél. Brüsszel 73.12 fél. Miláno 22.80. Amszterdam 239. Berlin 173.95. Bécs — schilling 80.10. Prága 15.16. Varsó 81.90. Belgrad 10. Bucuresti 325.

Pattanások visszatámasztók, azokat kezelni kell...

...mert könnyen inficiálódhatnak Ha este Cadum-kenőcsöt használ, reggelre erősen visszafejődnek. Rövid idő múlva elkezdnek eltűnni. Jó, ha otthon állandóan tart egy doboz Cadum-kenőcsöt, amely nélkülözhetetlen kiütéseknél, sömörnél, pattanásoknál, rovarcsípéseknél, vágott és könnyű égési sebeknél. És oly kevésbe kerül...

Kérjen csakis valódi Cadum-kenőcsöt!

Halálozás. Özv. Szmolárczyk Jánosné nyugalmazott tanítónő, római katolikus igazgatótanító özvegye 63 éves korában, a haldoklók szentségével megerősítve, Dejen elhunyt. A köztestületben álló uriaszony temetése szombat délután ment végbe Dejen nagy részvét mellett. Halálát kiterjedt és előkelő rokonság gyászolja.

Ismét elhalasztották a kisiparosok és kereskedők könyvvezetési kötelezettségének életbeléptetését. Oradea. Saját tud. A kivetési pénzügyigazgatóságon hivatalosan közlik az érdekeltekkel, hogy a pénzügyminisztérium 234.481 számú és október 7-én keltezett rendelete értelmében ismét elhalasztották a kiskereskedők és kisiparosok kötelező könyvvezetési kötelezettségének életbeléptetését. Az új határidő 1938. január hó 1. Ettől az időtől megkövetelik, hogy a kiskereskedők és kisiparosok a bélyegtörvényben előírt könyvket felfekessék és rendszeresen vezessék. Megjegyezni kívánjuk, hogy a különböző érdekképviseletek azt szorgalmazták, hogy a minisztérium végképpen mondjon le a kötelezettség bevezetéséről, egy időben pedig arról volt szó, hogy az érdekeltek általánosan rájják le majd az illetéket. A halasztás mindenesetre időt jelent és talán ez az idő alkalmas lesz a kedvező döntés megszerzésére.

Halálosvégi gépkocsiszerencsétlenség Braşovban. Saját tudósítónktól. Halálosvégi gépkocsiszerencsétlenség történt a Duca-utca elején. Heilmann Antal vásári cég gépkocsija összeütközött egy motorkerékpárral, amelyet Uran Nicolai vezetett. Az összeütközés ereje Urant magas lyben az uttestre dobta, ahol eszméletlenül terült el. Azonnal a kózkórházba szállították, ahol rövid eszenvedés után meghalt. A vizsgálat az ügyben megindult.

BÉKÉT AKAR KÖZVETITENI AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK A SPANYOL POLGÁRHÁBORUBAN. Londonból jelentik: Az angol lapok washingtoni tudósítói azt az értesülést közlik, hogy az Egyesült Államok kormány békét akar közvetíteni a spanyol polgárháborúban. Az amerikai külügyi államtitkár pénteken tartott összedében közlést is tett erre. Angol körökben Washington kezdeményezésének nagy jelentőséget tulajdonítanak és az angol lapok hangoztatják, hogy az angol kormány támogatja az Egyesült Államok békeközvetítését.

* **A kritikus életkorban reggelként éhgyomorral egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz réges-régóta bevált kúnc hatású házi-szer. Kérdezze meg orvosát.**

Tudnivalók az EGE oradeai gyümölcsészeti tanfolyamáról. Híradásunk nyomán, melyben hírt adtunk arról, hogy az EGE november 15-től 27-ig gyümölcsészeti tanfolyamot rendez Oradeán — többen fordultak bővebb felvilágosításért szerkesztőségünkhöz. Ezért felkerestük Koppány Rezsőt, az EGE főtitkárát, ki a következőkben tájékoztatott: jelentkezési határidő: november 10. Részvételi díj 200 lei, a rendes haligatók részére, akik levizsgáznak és erről bizonyítványt kapnak. Ezenkívül semmi más költség nem lesz. A tanfolyam kezdete november 15-én reggel fél 9 órakor. Megnyitás után azonnal kezdetét veszi az előadás. Kedvező idő esetén kivonulnak a környező szőlőhegyekre, gyümölcsösökbe és faiskálákba. Célunk az amugy is fejlett oradeai gyümölcsészeti még tökéletesebbé tenni a gazdák és különösen a munkások tanítása által.

Mindenszentekre

élf- és művirág-koszorúk
legszebben, legolcsóbban

CZIRA virágüzletben

Oradea, Piața Reg. Maria No. 2.

ÉHENHALT ÉS NEM TUDTAK ELTEMETNI, MERT A SIRHELYET IS SAJNÁLTAK TŐLE Satumare. Saját tud. Az egyik őrszemes rendőrt napokkal ezelőtt figyelmeztették, hogy az Unirei utcán eszméletlen állapotban ember fekszik a földön. A rendőr kihívta a meatókeket, akik a koldusformájú embert beszállították a városi aggmennházba. Az orvosi vizsgálat megállapítása szerint Rácz János — mert így hívták az 58 éves munkanélkülit — az éhség és nélkülözés következtében lett rosszul. Nem lehetett megmenteni, mert szervezetét tönkretette az éhezés. Rácz János rövid kinlódás után meghalt a menház szalmazsákján. A polgármesteri hivatal, ahogy az ilyenkor szokás, koporsót utalt ki számára. A temetést azonban nem lehetett megtartani, mert Rácz Jánostól, aki a huszadik század technikás, modern korszakának legmagasabb dícsőségére éhenhalt — megtagadták az örök nyughelyhez szükséges sirhelyet azzal az indoklással, hogy nincs hely a temetőben. Két temető vezetőségéhez fordultak és egyik se akarta befogadni az oszláshoz közel álló holttestet. Négy napja feküdt a gyalulatlan koporsóban Rácz János hullája, amikor felkeresték Illósvay Lajos apátkanonokot, a bolvárosi római katolikus egyházközség plébánosát, aki gondjába vette az ügyet és a hidontulji temetőben jelölt ki sirhely számára, ahol Boromissza püspök és több főpap is nyugszik.

ELLOPTÁK A MOSÓKONYHÁBÓL A BEÁZTATOTT FEHÉRNEMŰT. Odorheiu. Saját tudósítás. Pleps Dániel pékmester vilájában a napokban betörők jártak. A tettesek mintegy tizezer lei értékű beáztatott fehérneműt vittek el a mosókonyhából. A pékmester jelentette a betörést a rendőrségen és a rendőrség rövid idő múlva el is fogta a tetteseket Józsa János pékegéd és Balázs Károly csizmadiaségédek személyében. A megtévedt fiatal emberek Tóth Etelka nevű barátnőjüknél rejtették el a lopott holmit. Mindhármukat átadták az ügyészségnek.

Véletlenül lelőtte a barátját, majd bánatában öngyilkos lett egy falusi legény, Satumare. Saját tudósítónktól. Véres tragédia játszódott le a közeli Jójib községben. A falu fiataljai lakodalomra készültek és régi szokáshoz híven, lövöldözve járták be a fűtőcsőt. A menet élén Székely Lajos 21 éves földműves haladt, kezében hatalmas pisztollyal, amelyből egymás után eresztette a levegőbe a lövéseket. A pisztoly egyszerre csütörtököt mondott, mire Székely piszkálni kezdte a fegyvert, amely hirtelen elsült. A kiropogó golyó a közelben álló Lazar Gusztáv 15 éves fiú hátába furdott, aki véresen, eszméletlenül esett össze. Székely első megdöbbenése után a vájárja kapta a gyermekembert s elszállt vele a körorvoshoz, aki vizsgáldás után kijelentette, hogy a szerencsétlenség áldozata aligha marad életben. Megparancsolta, hogy Lazar Gusztávot azonnal szállítsák be a satumarei kórházba, mert műtéti beavatkozás szükséges. Székely az orvos utasításához híven cselekedett. Szerket kerített, majd az udvar egyik félreeső zugában, föbelőtte magát. Még élt, amikor rátaláltak a áldozatával egy szekeren vitték a vasúti állomásra, ahonnan behozták Satumarera. A kórházban már nem segíthettek rajta, anélkül, hogy eszméletét egy percre is visszanyerte volna, kiemelték. A Lazar Gusztáv felépülésében bíznak az orvosok.

* **Lágy víz — szép bőr, a modern szépségapolás alapköve.** A víz mindig tartalmaz oldott oltványi anyagokat, meszet stb., mely a bőrt eldurvítja. Mack's Kaiser Borax meggyitja mosdóvizét, megőrzi arcóbre frissességét. Csak a közismert vörös dobozban valódi, kimérve nem kapható.

Agyonlőtte a rendőrt egy örült nő. Bucuresti. Saját tud. A Cetatea-albai kórházban Constantin közrendőrré bízták három dühöngő örült nő örzését. A mult éjjel egyikük, Olga Kavalenko kiszökött az udvarra, ahol egy karót keresett, amivel aztán hátulról úgy fejbévágta a rendőrt, hogy az belehalt sérülésébe.

* Aki tulsokat evett vagy ivott és rosszul érzi magát, annak egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz” igen gyorsan és alaposan kitesztítja a gyomrát és a beleit és felfrissíti egész szervezetét. Kérdezze meg orvosát.

Felfüggesztették a cluj-satumarei légijáratot
Satumare. Saját tud. Szeptember 8-án kapcsolódott a légiforgalomba Satumare s azóta a repülőgépen való közlekedés, különösen a kereskedelmi életben, közkedveletté vált. Ezért igen közelről érintette Satumare gazdasági életét az a távirat, amely arról értesítette a légi kikötő parancsnokát, hogy a cluj-satumarei légijáratot bizonytalan időre felfüggesztették. Erre az intézkedésre az adott okot, hogy az a Yunkers típusu repülőgép, mely az északi országrész és a kincses város között a légi összeköttetést lebonyolította, igen régi gyártmány a néhány nappal ezelőtt Satumare határában kényszerleszállást végzett. A Lares légiforgalmi társaság ezért kötelességének tartotta a gépet kivonni a forgalomból s amíg megérkezik az új utasszállító, felfüggesztették a légijáratokat.

Háziaszonyok öröme.

Mini-málls fogyasztás

Speciális szerkezet

A MASSZIV

ELITE--TÜZHELY

fehér zománc kivitelben. Tűzálló samot-béleléssel

SZANTO Oradea

„ZEPHIR” kályhagyára.

Esslingeni faredőnyök, acéllemez redőnyök. Kérjen díjtalan árjegyzéket.

FELMENTETTE A TÖRVÉNYSZÉK AZ ÁLLAMELLENES IZGATÁSSAL VÁDOLT HÁZFŐNÖKÖT. Targu-Mures. Saját tud. Az iskolai beiratások körül támadt félreértések egyik epilogusa játszódott le a napokban a tgmuresi törvényszék előtt. Péter Pál Ferenc, a micházai szentferencendi kolostor házfőnöke és az ottani római katolikus elemi iskola igazgatója a beiratások alkalmával felvilágosította a híveket, illetve a szülőket, hogy az érvényben lévő törvények szerint a katolikus szülőket nem befolyásolhatja senki abban, hogy gyermekeiket ne hitvallásos iskolába írassák be. Emiatt a csendőrség jelentése alapján eljárás indult a házfőnök ellen államellenes izgatás címén. A pert tegnap tárgyalta a tgmuresi törvényszék és miután a vádat nem látta beigazoltnak, P. Pál Ferenc szerzetes-házfőnököt felmentette a vád és annak következményei alól.

Fizetik a nyugdíjakat Treiscaune megyében. Sft.-Gheorghe. Saját tud. A pénzügyigazgatóság-hoz a napokban megérkeztek az utalványozások és már meg is kezdték az októberi havi nyugdíjak kifizetését.

FÉLT AZ OPERÁCIÓTÓL ÉS — FELAKASZTOTTA MAGÁT. Sft.-Gheorghe Saját tudósítónktól. Mondai József Chichis községi 63 éves gazdálkodó már hosszú idő óta súlyos beteg. Az orvos operációra rendelte, de az idős ember úgy látszik, annyira félt a műtétől, hogy inkább az öngyilkosságot választotta. Lakásában felakasztotta magát és mire tettét észrevették, már halott volt.

Súlyos gépkocsiszerencsétlenség ért két francia filmszínésznőt. Párizsból jelentik: Quinter város közelében súlyos gépkocsiszerencsétlenség érte Line Clewers és Alice Field filmszínésznőket. Mindketten súlyosan megsebesültek. A gépkocsi tulajdonosa, egy francia gyáros és a társaságukban lévő filmszövegíró szintén megsebesült. Mind a négyet kórházba szállították.

Mindennemü gyümölcsfák és rózsatövek nagy választékban a

„VIKTORIA”

műkertészetben kaphatók.

Oradea, Piața Creangă No. 14.

CAFOLJA A NÉPNEVELÉSI MINISZTERIUM A TÖMEGES NYUGDIJAZÁSOK HIRÉT. Bucuresti. Saját tud. A népnevelési miniszterium hivatalos közlést adott ki, hogy a középiskolai és egyetemi tanárok tömeges nyugdíjazásáról forgalomba hozott hírek nem felelnek meg a valóságnak.

* A kiftűnő dr Földes-féle Margit krém a legmegbízhatóbb arc- és szépségápoló szer.

Halálos szerencsétlenség egy ecetgyárban. Timisoara. Saját tud. A bilei Steiner-féle ecetgyárban egy tartály tisztítása közben halálos szerencsétlenség történt. Hegyi Vilmos munkás, aki már több éve dolgozik a Steiner-féle üzemben, egy kilencven hektoliteres tartályt akart kitesztítani. A három méter magas tartályba a tetején levő nyíláson át létrán akart leereszkedni. A létráról azonban valószínűleg lezuhant, mert hosszabb ideig nem jött elő. Thüringer József és Burger Jakab nevű munkások segítségére siettek és leszálltak a tartályba. Azonban ők sem kerültek elő, mire az egyik gyártulajdonos fia sietett a munkások segítségére, de ő is a tartály fenekére zuhant. A tölgyfatarályban mérges gázok keletkeztek és elkábították őket. Az üzem többi munkása most már lélekelt vágott a tartályon, hogy a bennrekedt embereket kimentse. Hosszas munka után egyenként kihúzták Hegyit és társait. Hegyi Vilmos akkor már halott volt. A mérges gázok megölték. A másik két munkást és a tulajdonos fiát sikerült életrekelteni.

TÜZ PUSZTÍTOTT EGY MEZŐSEGI KÖZSÉGBEN. Targu-Mures. Saját tud. Căpus mezősegi községben pénteken éjjel tűz pusztított. Sándor István földbirtokosnak. Sándor János volt magyar belügyminiszter fiának egyik gazdasági épülete, amelyben ezévi repcetermése volt felhalmozva, eddig még ismeretlen körülmények közt kigyulladt. A tüzet sikerült lokalizálni, de a kár így is meghaladja a kétszáz-ezer leit. A tüzet az eddigi nyomozás szerint valószínűleg gyújtogatás okozta.

Temetések Oradeán. Özv. Dragoș Ferencné szül. Pop Mária 78 éves korában meghalt. Temetése ma délután 4 órakor lesz a Haller-kápolnából. — Lőrincz Lajos 64 éves kiszagda meghalt. Temetése ma 3 órakor lesz Ieneuban. — Szántán Mihály bicaciui kiszagda temetése ma délután lesz. (Erdélyi „Concordia”.)

Temetést csak szakembernél rendeljen.
Forduljon bizalommal Erdélyihez
(CONCORDIA Oradea.)

ISMÉT GYLKOLT A FÉKEZHETETLEN SZÉKELY VIRTUS — ÉS AZ ALKOHOL. Targu-Mures. Saját tudósítónktól. Ismét halálos áldozatot követelt a fékezhetetlen székelly virtus. Sebestyén János szolgaleány és Szöcs Ferenc székelly munkás a város egyik kocsmájában mulatoztak. A két legény — bár mindketten egy lánynak udvaroltak — egészen a hajnali órákig a legbábkébb hangulatban iddógált és danolászott. Hajnalban azután az alkohol hatása alatt veszekedésre került sor közöttük, majd pillanatok alatt mindkettő bicskát rántott. Sebestyén volt a gyorsabb és mielőtt Szöcs bicskáját használhatta volna, már halálos sebet ejtett mellén ellenfele. A hajnali párviadal a kocsmá előtt az utcán játszódott le és a járőrök adták át a gyilkos legényt a rendőrségnek.

LEZUHANT EGY ÉPÍTÉS AZ EPÜLŐ HÁZ ÁLLVÁNYARÓL. Targu-Mures. Saját tud. Súlyos szerencsétlenség történt Groza főorvos építés alatt álló házában. Kloss Bálint 60 éves építész, aki az építési munkálatokat vezeti s aki éppen az állványokon irányította a munkát, hirtelen elszédült és lezuhant a földre. Fején és hátgerincén súlyosan megsebesült. A szerencsétlenül járt építész szanatóriumba szállították. Állapota életveszélyes.

Egy cluji uriaszony tragédiája. Saját tud. Megrendítő módon akart véget vetni életének, nénteken délben Mayer Lajosné 36 éves helybeli társaságbeli uriaszony. A vágóhíd igazgatói irodájában eddig még ismeretlen okokból revolvérrel mellbelötte magát. A golyó közvetlenül a szív felett hatolt a testbe és ennek köszönhető, hogy az öngyilkos nőt még élve szállították be a Park szanatóriumba, ahol műtétet hajtottak végre rajta. Az öngyilkossági kísérlettel kapcsolatban a rendőrség bünyügyi osztálya megindította a vizsgálatot s minthogy mindeddig nem sikerült az öngyilkos nőt kihallgatni, az a feltevés alakult ki, hogy tettét buskomorság miatt követte el. Majer Lajosné ezelőtt egy évvel vesztette el fiacskáját és ebben keresik tragikus elhatározásának indító okát. A vizsgálat folyik.

SPORT

Ut erdélyi csapat játszik egy napon a fővárosban a Román Kupában

Bucurestiből jelentik: A Román Kupa bizottsága megejtette a legközelebbi forduló 32-re leaptadt mezőnyének sorsolását, amelyben már az A) ligás csapatok is játszanak. A november 14-én lejátszandó forduló egyik érdekessége közt a Ripensia, CAO, Crisana, Kinzi és UDR egy napon játszanak Bucurestiben. A sorsolás egyébként a következő:

Unirea Tricolor—Crisana. Telefon Club—UDR. AMT—Rapid FC. Juventus—Ripensia. Aquila CFR—Victoria (Cluj). Franco Romana—Gloria, Adesgo (Bucuresti)—Kinzi. Phoenix—Dragos Voda, Victoria (Constanta)—Olimpia. TMAC—DUIG. Universitatea—Sportul Studentesc. Ceramica—Jiul, Mociornita—CAO. Victoria (Carei)—Vulturii, Tricolor—Venus. Mica—ACFR.

Pályaválasztók az elől írt egyesületek. A mérkőzések fél 3 órakor kezdődnek.

Görög—román labdarugómérkőzés a látlatáron. Bucurestiből jelentik: Görögország labdarugósövetsége levélben kereste meg a román szövetséget, amelyben december 19-re meghívja a román válogatott labdarugócsapatot. A szövetségben még nem döntöttek a meghívás felett. Nincs kizárva, hogy ha létre jön Egyiptommal a világajnoki selejtezőre vonatkozó megállapodás, a román válogatott csapat Kairóból visszajövet Athénben is játszani fog.

TÖRLIK A CRAIN JOVANT A SZÖVETSÉGBŐL? Bucurestiből jelentik: A Román Kupa küzdelem során a Crain Jovan labdarugócsapata az elmúlt vasárnap Resitan mellett volna játszon az UDR csapatával. A craiovai együttes azonban nem jelent meg a mérkőzésen, miért is a Román Kupa bizottsága, az idevonatkozó szabályokra való hivatkozással kéri a Nemzeti Bajnokság bizottságát, törölje a Crain Jovant a Nemzeti Bajnokság mezőnyéből.

Labdarugóműsor Magyarországon. Budapestről jelentik: A magyar Nemzeti Bajnokság műsorán a következő mérkőzések szerepelnek: Ujpest—Szürketaxi, Hungária—Szeged FC, Buda 11—Elektromos, Bocskai—Ferencváros, Tórekvés—Kispest, ETO—Budafok.

CUBA fűszer-, esemege- és cukorkaüzlet olcsó heti piaci árai:

Fűszer osztály:

1 kg. japán rizs	28 lei
Negyed kg. mágnás keverék kávé	45 „
Hozzá a Franck gyári árban.	
10 deka uj mogyoró bél	8 „
10 deka uj mandula	16 „
1 kg. fehér dióbél	40 „
Uj olasz maróni, narancs, mandarin, füge és datolya.	

Csemege osztály:

Negyed kg. vaj, sajt	15 lei
10 deka arany trapista	7 „
1 doboz Lica sajt 6 darab	14 „
10 deka 1-ma téli szalámi	12 „
Negyed kg. frisse tea vaj	18 „
Kalla ruszli, ostse, roll hering, halsaláta érkezett	
1 doboz diplomat 6 db-os szardinia	
á la Robert	26 lei

Cukorka osztály:

10 deka csokoládé vegyes drage	9 lei
10 deka csokoládé praliné	8 „
10 deka Bayer maláta	4 „
10 deka dupla savanyu	5 „
10 deka banán cacao	10 „
1 kiló Suchard csokoládé	110 „
Capsa, Suchard, Regina Maria, Zamfirescu, Stollwerk és az összes világhírű gyárak dessert, cukorka és csokoládé különlegességei olcsó árban. — Kirakat áruinkat és árcainkat figyelni kérjük.	

CUBA cég

(Közüzemekkel szemben)

Mariska és Magda

Str. Avram Jancu 10.

Telefon 640.

Mit akar Anglia?

Írta: Csizsár Béla

Anglia egy-két éve különösen gyakorta kénytelen kifejteti külpolitikájának alapelveit, mivel az európai élet színpadán olyan események játszódnak le, amelyek a legteljesebb mértékben érintik s létérdekeibe vágnak. Ilyen a spanyol polgárháború s a legújabb kínai-japán viszály. A nagy döntő események közepette határozott hangon hallatnia kell szavát, ha azt akarja, hogy féljék, tiszteljék és Európa népei ne kapjanak kedvet erejük összeméréséhez. Anglia érdekei ma is ugyanazok, mint a háború előtt voltak, azaz keveset változtak s alig módosultak. — Amiben nagy a változás, az a béke ügye. Angliának ma egyetlen nagy érdeke a béke, az európai béke fenntartása. Béke mindenáron! — ez politikájának főtengetye s legfőbb törekvése.

Eden külügyminiszter

Azt mondják, Anglia fegyverkezik s hozzá olyan soha nem látott méreteket aminőt még nem látott a világ. Mindenki tudja róla, hogy nem pályázik európai egyeduralomra és győzelmi babérokra. Fegyverkezése a békét szolgálja — ezt most őszintén elhiszi a világ Angliáról, — mert a béke egyttal az angol birtokállomány békéjét is jelenti. Ha valamelyik államnak, úgy neki szüksége van a békére. A világháborubban mindent elért, amit elérhetett. A békében mindent megtarthat, míg egy háborúval mindent kockáztathat. Ezért vállalkozik olyan hatalmas erőfeszítésekre, aminő fegyverkezése, ezért gyártja a kibékülési terveket, a közvetítést a különböző tengelyek között, kész nagyarányú engedményekre mind egyik oldalnak s azt az oldalt igyekszik erősíteni végül, amellyel tartósan együttműködhet a béke biztosítására.

Ez az engedékenység természetesen nem korlátlan. Borzasztóan tévedne az a nép, amelyik azt hinné, hogy Anglia a kompromisszumok terén elmegy a végletekig. Mindaddig, míg ez lehetséges, két kézzel küzd az európai nyugalomért, békéért és megbékülésért, emiatt nem riad vissza a nagy áldozatoktól sem, kész megvizsgálni minden helyzetet, kész sugalmazni békés változtatásokat, megegyezéseket és összeháborításokat, — de vannak elvei, amelyekért gondolkodás nélkül menne harcba. Pedig az angol közvélemény nem szereti a merev doktrínákat, a kicirkalmazott elveket és programokat. De külpolitikájának homlokterében három-négy olyan dogma, tétel van, amiknek kétségbevonása azonnal brit hadüzenetet váltana ki.

Egyik ilyen tétel tengeri egyeduralmának dogmája. Angliának uralkodnia kell a tengereken, ez létérdeke, nemcsak azért, mivel birtokai és dominiumai öt világrészben fekszenek, hanem azért is, mivel a szigetország túlnépesedése miatt nem tudná magát másképp élelmezni, csak árucseréje útján. Ellenségnek tekint mindenkit, aki ezt a tételt tagadná s tengeri átjáróit, főleg a Földközi-tengeren keresztezni merné. Az angol külügyminiszter, Anthony Eden ezt a tételt legutóbb a következőképpen fogalmazta meg: „A Földközi-tenger számunk-

ra közlekedési út, nem pusztán utróvidítés, hanem a birodalmunk életének fontos ütőere, de ezen az úton van hely mindenki számára. Fenn akarjuk tartani helyünket a Földközi-tenger körül, de senkit sem akarunk kiszorítani onnan. Szabad forgalom a Földközi-tengeren át és belül — ez közös érdeke Angliának és valamennyi ottlakó hatalomnak.”

A másik angol tétel a következő: Angliának nem szabad tétlenül néznie, hogy a szárazföldön valamelyik hatalom tulságosan nagy uralomra tegyen szert, mert az menthetetlenül szembekerülne vele és megpróbálná megszerelni a főséget a tengeren is. Ha ilyen támad, meg kell vele szépen egyezni, szépszerével leszerezni, ha ez nem megy, kiméletlenül le kell törni addig, míg nem tulságosan veszélyes. Ép ezért Anglia nem csinál jobb vagy baloldali politikát a kontinensen, azt a félt támogatja és azt támadja, amelyek érdekeit szolgálja, illetve veszélyezteti. „Anglia számára csak egy külpolitika lehetséges: — mondotta ugyancsak Eden — együttműködési készség bármelyik országgal, tekintet nélkül kormányformájára, amelyek kész dolgozni a békéért. Nagybritánia nem csatlakozik sem a kommunistaellenes, sem a fasisztaellenes nemzetközi csoportokhoz.”

A harmadik angol dogma így szól: „Anglia határa a Rajnánál van.” Ezért fektet olyan nagy súlyt London a Párizssal való együttműködésre s ezért olyan fontos számára Belgium függetlensége. Ismét Edent idézzük: „Anglia határa a Rajnánál van, de legalább is Franciaországban. Ami Franciaországra áll, az áll Belgiumra is. Belgium sérthetlensége főbázisa az angol külpolitikának. Adott alkalommal használni fogjuk fegyvereinket Belgium védelmére, ha véten támadásról van szó, mert erre köteleztük és akartuk is kötelezni magunkat.”

Angliában hallatszanak hangok, amelyek azt állítják, hogy Anglia határa nem a Rajnánál, hanem a Dunánál van, azaz Közép-Európában sem érdektelen. Mások ezt kibővítik azzal, hogy határa mindenütt van, ahol érdeke veszélyben forog. „Nem is gondolhatunk arra, — mondotta Eden az alsóház egyik külügyi vitájában, — hogy teljesen érdektelenek vagyunk a közép-európai események és helyzet

A nagy verseny-győzelmei és világ-rekordok gyerlyája!

BOSCH

A legmegbízhatóbb Bosch alkatrész minden jármű részére. Minden szaküzletben kapható.

Leonida bucurestii és vidéki fiókjai.

iránt. Belátjuk, hogy ott kereskedelmi és gazdasági kérdésekben más nemzeteknek fontosabb érdekeik vannak, mint nekünk. A béke iránti érdeklődésünknek azonban ott ép úgy nem szabad szünetelnie, mint másutt.” Világos szavak, amelyek különösen a jövőre nézve mondanak sokat.

E tükröképekben, dogmákban és nyilatkozatokban Anglia képe, igazi arca és külpolitikájának őszinte törekvései, ha nem is teljesen, de vázlatosan adva vannak. Anglia évszázadok óta ez elvek szerint él, ezeket a célokat és érdekeket tartja szem előtt és a jövőt sem képzelheti el erőteljes érvényesítésük nélkül, mert — ez birodalma összeomlását s a szigetország szabadságának és függetlenségének végét jelentené.

Mint a körülzárt város...

Írta: Mécs László

Mint nemrégem felépült frisslúktetésű város, amelyben minden ékes, arányos, célirányos, de nagy hibája is van, hogy kenyérgyára kint van, a villanygyára kint van, vízvezetéke kint van: ilyen vagy most, barátom, szép ifjú napjaidban.

Aranycsináló mester vagy s ha egy láng bolondít, az mindig kívülről jön! Szíved, e bíbor lombik hogy forrt, midőn alatta édes első szerelmed ibolylángja lobbant: az arany már megcsillant, — de a szírom kilobbant s a boldogság elillant.

Majd bonyolult üzem lett lakod s mint mintagyárban, kísérleteztél benne: vér-hajtó villanyáram jött egy asszony szeméből s hajtotta életednek egész álomvilágát. A boldogság megcsillant, — de jött valaki kintről és elzárta a villanyt.

Mindig külső meleggel melengtetted te lelked, pénz, politika, hírnév varázsát ünnepeled, vágyak vízvezetékén futott hozzád a Kék Tó vizéből az öröm, — de jaj, kívül van a Kék Tó és könnyen elzár előle egy ellenséges Vétől

Ma még vidám vagy, mint egy frisslúktetésű város. De mi lesz holnap? Mindent kívülről várni káros. Mert egyszer körülzárnak az öregeségi rancok, ellenség-rejtő sáncok, bajok, betegség, gondok és fény nélkül maradsz majd, mint 1848-ban a vakondok.

Barátom, menj be még ma lelkedbe remetének, midőn még kerted fái tavaszi lángok égnek, midőn asszonyszemekből sugárzik még az áram! — Mint kristály a mesében, úgy szívja a szíved be az Isten fényét s térj át a csak-belső melegre!

En rátértem rajongón a belső termelésre: kialudhat az összes szép lányok nevetése, kialudhat a kertek s a rétek minden szirma, kialudhat a Nap, Hold, a hírnév és barátság, nyithatja a Halál is hirhető országa rácsát:

én úgy tartottam Isten Szívén szívem kristályát, hogy a malaszt erői naponként összejárják és belső fénnel ég most, En azt veszem kezembe, ha minden fény kialszik s még szempillám se rezdül, míg átmelegyek Halál-úr bús országán keresztül.

Athidalás magyar betűkről — román betűkre

Tapasztalatok egy tanítógyűlésen

Tg.-Săcuesc. október hó. Dérepte, öszszezugsugorodott akáclevelek az éjjel betakarták a kisvárosi laposkőves járdát, melyen most zajtalan léptekkel aprítanak az iskola felé a gyermekek. Egy kicsit ünnepélyes a ruhájuk, egy kicsit pirosabb az arcuk a szokottnál, mert némi izgalommal készülnek a mai tanítási napra.

Gyűlés lesz az iskolában, sok, talán még húsznál is több tanítóbácsi, tanítónéni jön ma Tg.-Săcuescra, ahol az évenként szokásos katolikus tanítógyűlést tartják.

S az apró emberkék után nemsokára, tényleg gyűlni kezdenek a felnőttek is. A legtöbb fekete, ünneplős, kopottas ruhában. Hűsz, hűszonótév előtti elegancia. Akkor még lehetett,

Mosolyogva tanulnak a gyermekek

A tanító szavai után csend. A gyermekek még nem tudják, vajjon végig ilyen kedves lesz-e ez az új tanítóbácsi, a kollégák és papok még nem tudják, hogy vajjon mi lesz a tétel, mellyel ennek a fiatalembernek és a tg.-săcuesci római katolikus elemi harmadik osztályának meg kell küzdeni.

— Gyermekek, idefigyeljétek reám! Ma nagyon érdekes és nagyon hasznos dologról fogunk tanulni. Megtanuljuk, hogy mi a különbség a magyar és a román ábécé között. Ugy-e ti valamenynyien meg akartok tanulni románul?

— Igen, igen, felelgetik a gyermekek és az arcukról, a szemükből már teljesen eltűnt a feszültség. Mosolyogva néznek ők is a tanítóra, aki egy kedves kis mesével, szinte észrevétlenül már bele is kezdett a román magánhangzók ismertetésébe.

Csodálatos gyorsan megy a munka. Magyarul kezdtek és már sorba jönnek a táblához, hogy szép, gömbölyű betűkkel leírják, amit tanultak románul.

— Na Várhelyi, te írd le románul, hogy csel.

A kicsi leányka gondolkodás nélkül, bátran vési fel: csel.

— Úgyes vagy. Láttam Szikszay is megtanulta már? Írd fel, ak...

— Románul?

— Természetes.

— És már ott is van a táblán a két betű. Ac.

— És már Kuna felsorolja, hogy mikor k és mikor cs a román c betű s mire az óra véget ér, Mihály Barna kifogástalan feleletet ad arról, hogy miképpen olvasandó a k, a j, a g betű a román nyelvben is, hogy kétségtelen legyen az eredmény, egy román képesűrségből olvasgatnak mind, nehány sort, melyet nekik a tanító bácsi kijelölt.

Az áthidalás sikerült

A tanítás befejeződött, a hallgatóság tapsal, a gyermekek boldog mosollyal köszönik meg az eredményt, melyet olyan játéki könnyűséggel érték el.

Csupa figyelem, kedvesség, jószág itt minden. Az áthidalás sikerült. Egy teletkezeti tanító, egy a sok meggyanúsított, nyelv-tanfolyamozott, inspektorok, revizorok és sub-

telt a jólszabott fekete ruhákra. Ma a ruha egy kicsit kiment dívatból, a fekete szín beszürkült, az arcokon meggyűltek a gondbarázdák, de a szemekben még él a tűz, a mosoly, melyet pazar bőkezűséggel osztanak a megihletődött gyermekek között.

Papok, tanítók, érdeklődők szerényen húzódnak be a fölösszámú iskolapadokba, a katedrán a római katolikus iskolafenntartó hatóság tanfelügyelője: Bögözy József foglal helyet s a tanulók pdsora előtt, vidáman, tele önbizalommal, egy idegen, fiatal tanító: Márton László áll meg, hogy pár szóval bemutatkozva és ismeretséget kötve a gyermekekkel, hozzákezdjen a mintatanításhoz.

revizorok által lekezelt és agyonjegyződönyvelt tanítók közül bemutatva élő példával, hogy nemcsak az ábécét, hanem az ellentéteket is, hogy lehetne szeretettel, barátsággal, jószággal áthidalni és megmutatta, bebizonyította, hogy milyen hamar, könnyen lehet a székely gyermekeket tanítani a román nyelvre, ha a tanító a gyermek anyanyelvén érteti meg a dolgokat.

„Holtig tanul a jó tanító”

A mintatanítás után a gyermekek hazamennek és most már a tanítók tanulnak. Hiszen önképzés is egy ilyen gyűlés.

Bögözy tanfelügyelő megnyitóbeszéde, Gáspár Béla plébánosnak „a nevelés művésze” címen tartott előadása, olyan mélyen nyúl a tanító, az igazi tanító életébe, olyan világosan je-

lőli meg a nevelés helyes, keresztény alapon álló, egész embert faragó és egész gerincet adó irányát, hogy csakugyan el tudjuk képzelni ennek hatása alatt „a tiszta szívvel, lélekkel, új izmokkal és új idegekkel felvértezett jövő fiatal ságot”. Zonda István Mécs-verse és a tanítók közös kerának éneke után Papp Istvánné tanítónő tart előadást az „önművelődés kötelezettsége” címen.

„Holtig tanul a jó tanító” körülbelül ez lenne összefoglalva ennek az utóbbi előadásnak a lényege és azzal, hogy ezt egy olyan tanítónő ismertette, aki maga tényleg mintaképe az állandóan önmagát képző, a kor igényeit szem előtt tartó tanítónőnek, a legbeszédesebb bizonyítékát adta a felekezeti magyar tanterv alapos felkészültségének.

Számonkérés...

Kár lenne elhallgatni még a számonkérést. Új dolog. Tanító gyűlésen most láttuk először s a lényege az, hogy a Főhatóság közös leírásban értesíti a tanítóit arról, hogy mennyire van megelégedve a munkájukkal.

Nem simogatás. Való igazságok.

— X tanító úr példás munkája teljes elismerést érdemel...

— Y tanító úr kevesebbet panaszkodjon és többet dolgozzon...

— Sz. tanító úrtól új állomás helyén fokozott önbizalmat várunk...

— P. kántor úr fordítson több gondot az énektanításra...

Ilyen formán hangzanak a tárgyilagos bírálatok, melyekért azonban kár lenne nehezíteni.

Rég vártuk és örömmel fogadjuk a katolikus tanítóság ilyen nagyszerű megmozdulását, mellyel tagadhatalan jelét adták életrevalóságuknak, s melynek fellobbanó tüze nemcsak gyermekek, hanem felnőttek is örömmel melengetik reménypalántáikat.

A kopottas ruhák alatt, tiszta, becsületes és hivatásukat szerető, gyermekeinket féltő szívek dobognak.

Három levél

Írta: Hajnád Pál

Idegen tájakat kerestél, utaztál, hogy bánatát valahol szórakozottan elveszítse, mint egy nyugos terhet, mint egy felesleges virágcsokrot, amelyben sok a patikaszagra emlékeztető zsálya és kakukfű.

Elveszíteni a virágcsokrot, amelyet vidéki állomáson kap az ember a beszámíthatatlan sorstól.

Mit csináljon a haldokló virágokkal? Zealya és kakukfű állítólag melyok ellen is jó. De az egész csokor inkább fájó emlék, halálaitái emlék. Nem szabad hirtelen kidobni az ablakon, mert akkor hiányozni fog. Egetően. Szép csendesen el kell veszítenie.

Északi lány volt.

Felejteti akart délen.

Délen is van tenger, de az egész más. Kékebb, derűsebb, hízelvegve körülöccsogja a tenyéri szigeteket.

A fények itt nem olyanok, mint a szikár aszkéták, lombriát utánóznak, hirtelen eltévedésnek, mint a lusta aszonyok.

Érett narancsokat, lilá füget tépett a fákról, úgy ahogy ezt eddig csak képeskönyvekben látta. Öntelelten kacagott hozzá, de késő délután vinni kezdte a lába a posta felé. Pedig nem akarta. Levelet kapott poste-restante, megismerte az írást a borítékon.

Nem bontotta fel, este a molo végéről bedobta a vízbe, aztán szinte futva tette meg az utat vissza a hotelbe.

Félóra múlva bőröndjeivel már ott állt a kikötő hid mellett.

— Hova megy ez a fehér hajó?

— Dubrovnik... Ragusa... Ragusa... — válaszolta a körülötte ógyelgő csavargó.

Mint az árnyék követte Iset a molótól.

Rongyos vászonruhájából oszópög a víz. Ámultan nézi a lány fehér nyakát, lenszínű haját, mint valami természeti tüneményt.

— Vigye fel a hajóra! — az északi lány a bőröndökre mutat.

Vigyorgva lép most feléje a naplopó, csatagos ingéből összeázott borítékot huz ki. Mutogat a molóra, csapzott hajára, a lányra s végül diadalmasan a kezébe nyomja a vizes levelet.

Ilse reszkette kotorja ki az aprópénzt erszenyéből.

A hajón valaki a felső fedélzetről vörös oleander virágot dobott a lába elé. Erre bezarkózott kabinjába s másnap reggel kiszállt Splitben.

Diocletianus császári palotáját már ismeri fényképekről, de a zsvajgo életet az antik kor dermedt fenéséges kövei alatt még nem. Eg a bőre, napfénymámoreban tántorog a Riván. Menynyi pálmá! Akár a szókókat, úgy ontják azét törzsből zizegő levelesugaraikat.

Másnap az előzékeny hotel-portás közli vele, hogy levele érkezett a főpostán... Ez a szálloda nagyon figyelmes külföldi vendégeivel... Ha Miss Thornton átadja utlevelét, a londoner rögtön elszalad a postára, hogy kiváltsa.

— Nagyon kedves. Köszönöm, de majd elintézem személyesen.

Anthony, ugylátszik, az összes da'mit kikötőbe levelet írt neki, Anthony most a bűnbánót játsza, kicsit neveléses, hogy száradó emlékeért küzd.

Nem olvasta el a második levelét sem.

Csillagok tükrözödték a feketén gyűrűző vízben, a göncölszekér rudja körül egy patkány uszkált.

Csomagolni kezdett, elhatározta, hogy egy szigetre menekült az üldöző levelek elől.

Néhány turista utazott a gözbárkán, egy szótlan német házaspár, szabályosan élvezték a narancsos napnyugtát, az olasz diák sajtójukat dobált a szellőztető kúrtóba, hátul a kötélcsomón fiatal férfi feküdt, szalmakalapját arcára huzva.

Domboru hátú szigetek között bujkál, kék fényben sápadoznak a mézszőlőklák; a tenger és hegy harsogó találkozására, elszibbasztja Iset.

(— Szeretlek, Ilse.

— Hazudsz!.. hagyj, Anthony...)

Hullámhegy, hullámvölgy, sírás, nevelés.

A fiatal férfi szalmakalapja alól figyel a lányt. Magányosan utazó hölgy — gondolja — gyűlöli az oleandert.

Mélységés éjszaka nyujtók az öbölben.

— Ez itt a Monte Viperá? — kérdi a szalmakalapos a kapitánytól.

— Ugy van, doktor! Rajta sok vipera, nagyon sok...

Egy hét múlva a Hotel Európában a table d'hôtelnál a német házaspár szigorú arccal magyarázza Isetnek, hogy az a fiatalember, aki velük utazott a bárkán, csunyan megjárta.

— Kigyókra vadászott a Monte Viperán, az

Schütz Antal:

ŐRSÉG

314 oldal. Finom, modern borítékban.
Fűzve 140 lei.

A nagynevű tudós szerző mélyenjáró tanulmányai és cikkei az élet és kultúra legújabb javainak a kereszténység felbecsülhetetlen értékű keinek megőrzéséről és ápolásáról.

Megrendelhető könyvosztályunkban.

Werner Sombart új könyve

Beszélgetés a nagy tudóssal a bajor hegyek között

Irta: Castano-Kőszeghy Marianne

Egy emberöltő tudományos munkájában eltöltött, alkotásokban és sikerekben gazdag élet áll a hatalmas aggastyán mögött, kinek szellemes és férfias profilját, arisztokratikusan szikár alakját most újra viszontlátom a festői Dorf Kreuth idyllikus eszterházi bajor Alpok felhőkarcoló sziklái között. Németország híres great old man-je töretlen frissességben ül szemben velem és egész lénye ma is csodálatos tevékenységről, végtelen emberi jószágról, az öregkor kikristályodott bölcsességéről beszél.

Elvonultan, a legnagyobb nyugalomban pihen a hetvennégy éves Werner Sombart a bajor hegyek fenséges magányosságában. Ez a pihenés azonban csak látszólagos, — a fáradhatatlan tudós, akinek legutolsó, nagy port felvert könyve, a Deutsches Socialismus két évvel ezelőtt hagyta el a sajtót, — most újabb, nagyméretű művön dolgozik. Ez a munkája pedig egészen új, eddig nem járt úton halad a régi Werner Sombart ezzel a nemsokára elkészülő művével ismét Európa tudományos érdeklődésének homlokterébe lép.

Werner Sombart nevét nem szükséges bővebben ismertetnünk. Nagy tudományos viták, éles szociálpolitikai csaták és problémák mindenkor merész és bátor szava harcosa volt ő és hajthatatlan egyénisége ma is ugyanolyan gerinces maradt, amilyen volt félszázaddal ezelőtt. Amikor Párizsban Bergson eszméi kezdtek divatba jönni, a német tudományos irodalom már Werner Sombart munkásságára hivatkozhatott és egymásután megjelenő nemzetgazdasági és szociálpolitikai művei: Der Bürger, Die Juden, Hochkapitalismus, Moderne Kapitalismus, stb. új mondanivalókkal gyarapították a szociálistudományok irodalmát.

Európa minden nagyvárosában épúgy, mint Amerikában egyaránt ismerték az imponáló megjelenésű tudóst és ahányszor zászló alakja megjelent az előadói emelvényen, mindenütt lelkes hallgatóság ünnepelte. Ma már nem járja a világot Sombart, berlini otthonának mennyezetéig zsúfolt könyvtárszobájában írja műveit. Németország a nagy tudósnak kijáró tisztelettel becsüli meg személyét — a korhátáron rég túllépve, Werner Sombart ma is állandóan tartja előadásait a berlini egyetem nemzetgazdasági fakultásán.

Elnézem a diadalmas aggastyánt, a hegyek alján álló alpesi parasztház muskátli erkélyén, ahogy jószágos derűvel oszlogatja a morzsákat kedvenc verebeinek, — és még ebből az igénytelen kis epizódból is jellegzetesen érzem kibontakozni Werner Sombartnak, az embernek egyéniségét. Az a végtelen jószág és emberszeretet, ami lényéből kiárad, fokozottan nyilvánul meg szép és harmonikus családi életében. Egy eszményi házasság gyönyörű gyümölcsei, két ragyogó gyerek vidámságától hangos Sombart Berlin-Grünwaldi villája. Ilyen napsugaras otthon, ilyen szívetmelegítő környezet veszi körül Werner Sombartot, az apát és ebben a keretben írja műveit.

Tudom, hogy ismét könyvet ír. Megkérdezem tehát:

— Hallottam, hogy most újra egy nagy munkán dolgozik. Lenne olyan jó, elmondani róla valamit?

Werner Sombart nyugodtan bólint.

— Igen. Készülő munkám címe: „Der Menschen Geschlecht.“ Az emberi nem. Alap-

jában véve nem más, mint egy szellemtudományi antropológiához vezető kísérlet, mely, szembehelyezkedve a régi hagyományokkal, az öges ellentétét képezi a ma egyedül elismert természettudományi antropológiának.

— Szóval a régi Werner Sombartot egészen új területen látjuk viszont!

Elmosolyodik.

— Ez igaz, — szól újra. — Ez a téma azonban már nagyon régóta foglalkoztat engem. Könyvem három részből fog állni. Az elsőben az embert, magát tárgyalom, vagyis az ember sajátosságait, — az embert, kit mint olyan élőlényt taglalok, akinek szelleme van, — szóval, mint szellemi lényt. A szellem emeli ki az embert a természetösszességéből és állítja őt ellentétbe a teremtés többi alanyaival. És ebből a szellemi voltából magyarázható ezután tovább az ember összes többi sajátossága: minden szabadságvágyból fakadó cselekvése, társas lény és egész kulturális tevékenysége.

Ez első részben külön fejezet fogja ismertetni az emberi nem alkalmazkodását a történelem folyamán: hogy miként küzdött egymással állandó harcban két súlyos tényező — az animalizmus és a hominizmus.

— És a második rész?

— A második rész magukkal az emberekkel foglalkozik. Vagyis: az emberek különbözőségével. Mindenekelőtt az egyéni különbözőségekkel és ennek keretében kritika tárgyává teszem a modern tudományos pszichológiát is. Ennek a résznek második fejezete a népről és népekről fog szólni, a harmadik pedig az általános népesedésről és a fejlődés szükségszerű törvényeiről.

A könyv harmadik részében arról a módról fogok beszélni, hogy miként lesz az ember és hogyan fejlődik teljes egészébe a három alapelemből: a vér, — a föld — és a szellemből. Ez a probléma viszont egyrészt az átöröklés teóriájának bemutatását igényli, másrészt egy egészen külön, sajátos környezetteóriát is felölel: hogy mit hoz az ember születése óta öntudatlanul magával és mit fűz hozzá később maga az élet!

— Hatalmas mű! És mikor fog megjelenni?

— Egyelőre még dolgozom rajta. Valószínűleg a tél folyamán fejeztem be Ezt a munkámat elsősorban tudományos alapon írom, — vagyis: ez a könyv azt lesz hivatva kimutatni, ami van. Eppen ezért, tartózkodom benne minden világnézeti áttekintéstől, épúgy, mint bárminő politikai véleménynyilvánítástól!

Eddig tartott Werner Sombart nagyérdességu közlései. Amikor megköszöntem nyilatkozatát, — a legelső, melyet készülő könyvről adott a nyilvánosságnak, — köszönetembe elvegyül a csodálat az elmélyedő eime és a nagytitulus ember iránt, aki ma is fiatalokat túlszárnyaló lendülettel alkot és dolgozik tovább, egy ragyogó pályafutás emlékeivel gazdagon, hogy nemsokára új értékkel gyarapítsa Európa tudományos irodalmát.

XI. PIUS PAPA koronázása ezidőtől évfordulója alkalmából ez a gyönyörű könyv jelent meg Kállay Miklós:

A pápa és a Vatikán

A pompás könyv egy szakavatott író tolla mellett 100 gyönyörű képpel mutatja be Szent Péter mai utódát a leg hatalmasabb koncepciójú pápák egyikét. Megmutatja őt a vatikáni szertartások káprázatos pompájában, a zarándokok százzezreinek hódolatától övezve. Megmutatja államférfiúi bölcsességében és legmeghittebb és legtisztább nemes emberi műveltségében. Ime néhány fejezet a könyvnek: Diadaloslop és a pápa! szék. A lombard városkötő a Vatikán trónjáján. Ratti bíbornok megválasztása. A Conclave és XI. Pius választása. A pápa fejedelme.

Hogy töltsd a Pápa egy napját, stb., stb.

A könyv ára 264 lel és portó.

Megrendelhető lapunk könyvszolgálatánál.

egyik megmarta a lábát. A szegény ördög valami osztrák orvos... Hja, a tudomány, sajnos, aldozatokat követel... a fiatal ember ugyanis tudományos alapon fogdosta a kigyókat.

— Meghalt? — vijjog az asszony.

— No azt nem — dűnyyögi Kihne ur — de a lába hordónagságura dagadt. Ugy hallom, a „Gulamb“ fogadósa megszánta, ingyen adott neki szobát, mert pénze nincs az osztráknak, vagy csak nagyon kevés. Eddig a halászoknál lakott.

— Kacsingatott am magára épp eleget az uton, Miss Thornton — sziszeg Kihne ur. — Ugye, nem vette észre? De én igen! Ismeri talán?

— Ha ismerném, most nem ülnék itt, hanem tőlem telhetőleg segítenék rajta. Van orvos az „Europában“?

— Van, de örmény! — Kihne ur felnevet, mintha pajkos tréfát mondott volna. — Az örmény félrebeszélés ellen, úgy hallom, beadott valamit osztrák kollegájának... Tya! Vigyazni kell-vigyázni.

— Ise feláll, nyugodtan köszön, mikor már nem láthatják a terraszról, rohanni kezd, az csöbön Andreát keresi, a gyors motorosbarku tulajdonosát.

— Halló! Hol van itt a legjobb kórház a közelben?

— Ragusában... esetleg Hvarban.

— Tíz perc múlva indulunk.

— Lehet.

— De amilyen gyorsan csak tudja.

— Két óra múlva ott leszünk, ha csendes marad a víz.

— Az utat én fizetem, ehhez azonban senkinek semmi köze! Megértett Andreá?!

— Okos fiu vagyok én miss!

— Az orvosnak se kell tudni róla. Találjon ki valamit, mondja neki azt, hogy —

— Nem tud ő angolul miss, se az én nyelvenem... németül pedig csak nyögni tudok egy-két szót.

— Indulás! A doktort szállítsák azonnal a motorosra!

— A miss nem jön?

— En? Minek?

— Nyolcszázat kérnék. Nem sok ilyenkor éjszaka.

— Ezret kap ha tizenegyórára Ragusában van.

Az angolka épp olyan bolond, de sokkal szebb és gazdagabb, mint a kigyóvadász — tűnődik Andre, miközben motorosával Dubrovnik felé

sistereg.

Egyszer-kétszer tengervízzel lelocsolja a kajütben nyögdecselő fiatalember arcát. Ilyenkor megállítja a motort.

— Hé doktor! Nagy szerencse! Angol miss bérelni motor, vízsem kórház. Miss akarni!!!Ért engem? Rögtön lesz jó kórház! Ért? Szép miss... csusz! Gyönyörű!

— Igen... értem... Adjon papírt, ceruzát.

Andre korán reggel a Hotel-Európa 4-es számú szobájának ajtaján kopog:

— Levelet hoztam Miss, Ragusából.

Ise ajka elfehéredik:

— Nekem? Tévedés!

— Tizenegykor már a kórházban voltunk... a levelet itt dugom be az ajtó hasadéka alatt. Később majd jelentkezem.

Összehajtogatott papírlap a harmadik levél. Kicsit gyűrött, kicsit piszkos, rajta ismeretlen írás, ceruzával ezt firkálta rá a feladó: Miss? Hotel-Európa.

Ise szétbontja a papírsalátát.

„Kedves Miss! Köszönöm. A virágot én dobtam utközben Split felé. Szégyenlem most. Kérem írja meg a címét, remélem nem leszek életem végéig adósa. Lealázó helyzet ez kedves — Miss? Ha legalább tudnám, hogy kinek és miért köszönhetem mindezt? Tudom, nem önmagamnak, ennyire ostoba és beképzelt nem vagyok: Dr Herbert Sennig, Wien, Leopold Str. 9.

Boldogan felszabadultan énekel az északi lány, hajladozik, mint a pálmák a szélben. Valamit elvesztett, valmit megtalált, a felejtés titkát. Szép lassan elvesztette az emlékek kizáródt virágosokrát, amellyel az élet, a fellengős, verseket szavaló Anthony egy vidéki állomáson nyújtott át neki...

— Megtanultam felejteni Anthony — dudolja maga elé — most már nem fáj! Mert ugye kedves Herbert, a szerelmet más szerelmmel elfelejteni nem lehet... talán nem is szabad?! Az aranyló nyár almaizét, másféle almával elfeledni... ostoba kísérlet. Valami egész mással kell feledni kedvesem, azt hiszem szeretettel, kedves Herbert. Nem tudom milyen a hajad, barna-e a szemed? Hidd el nem is fontos... Nem vagy ostoba, beképzelt se. Elmúlt szerelmnek köszönheted szeretetemet. Te... és valószínűleg minden ember.

Ise Thornton aznap délelőtt kérte a számláját. Még el se érte a hajóhidat, mikor mögötte, a terraszon már felszállt a rágló.

A „Fekete Sárkány” nagymesterénél

Valery Bernard, a Paris Soir munkatársa meglátogatta a hírhedt „Fekete Sárkány” nagymesterét, Toyama Mutsurut s látogatásáról a következőkben számol be:

Tokio, október hó.

Sofőrömnek egyszerűen csak ennyit mondom: — Toyama Mutsuruhoz.

A sofőr mosolyog, azzal a bizarr, a vidámságnélküli mosolygással, amely mögé a japánok gondolataikat rejtik, hogy ne árulják el felindulásukat. Azzal a mosolygással, mely páncél gyamánnt védi őket, mikor a kínai eseményekről beszélünk velük.

Valahányszor váratlanul kiejtettem japánok előtt a Toyama nevet, a titkos „Fekete Sárkány” főnökének nevét, mindig ezt a mosolyt láttam arcukon. A Meiji-restauráció óta elkövetett valamennyi politikai gyilkosság mögött igen sokan ezt a titokzatos „Kokurgu Kait” látják.

— Toyama — mondta valaki — a gyilkosságok a japán politika félelmetes eszközévé emelte...

A megvesztegethetetlen

Végre találkoztam ezzel a 85 esztendő „megvesztegethetetlennel”, aki nem írja alá a halálos ítéleteket. Aki álmodozik...

Ebren álmodozik, körülötte — mint mindig — tanítványaitól, odavet egy nevet. És másnap egy kesergő család, egy család, melyet a hazának tett szolgálataok meg kellene, hogy védjenek a könnyektől, egy új fatáblával többet helyez az ösök oltárára. En a gyilkos, ha ugyan nem követ el öngyilkosságot, izzó hazafias nyilatkozatot tesz arról, hogy az áldozatot meg kellett gyilkolnia Nippon üdvéért. És Toyama, tanítványai körében kortyolgatja teáját, rendesen könnyeket hullajt az áldozatért, bánkódva a szerencsétlenségben, amely olyan helyre állította a meggyilkoltat, ahonnan le kellett taszítani. Fia, akit végre el mertek ítélni kézzelendő fogságra Inouka miniszterelnök meggyilkolásáért, egyik kollégám előtt kijelentette:

— Atyámnak nagyon nehezére esett, hogy kénytelen volt elítélni régi barátját. Igazán kétségbe volt esve, hogy akkor Inouka volt a miniszterelnök. De el kellett nyomni... Semmiféle személyes gyűlölet nem vezet atyámat. Semmiféle dicsvágy. A pénzt egyenesen megveti és én éppen most láttam papirosfalú szerény szobájában, melynek egyetlen díszé néhány szép kard.

Toyama álmodozik. Álmodik csendben, békében s tanítványai hallgatnak. Mert „a többiek” soha nem merték zavarni ezt az ítélő arnyéket, akinek neve elegendő, hogy elspáncolja a nagytökést, a politikust és a mindenható japáni rendőrséget. Ez az ember, aki hónapokig rejtegette a hindu terroristákat, akiket Anglia kérésére az egész országban kerestek, olyan tekintély, hogy az ő lakásában nem merészkedtek kutatni. Az elhunyt Okuma gróf kijelentette Toyamanak, hogy megérti az ellene elkövetett merényletnek, melynek egyik lába áldozatul esett, indító okait. És Toyama kegyetlen humorral felelt:

— Minden politikusknak késznek kell lennie rá, hogy egyik lábát oda adja hazájáért.

Mesés összegeket ajánlottak fel Toyamanak azért, hogy hazáját elhagyja:

— A pénzt elfogadom, — felelte Toyama, — mert fel tudom használni hazám javára, de hajóra nem szállok.

Nagy tévedés lenne azonban azt gondolni, hogy Toyama kizárólagos munkássága a gyilkosság volna. Nem nyílt titok-e, hogy ő siettetette a Kínával való háborút, mint ahogy annakidején ő siettetette az Oroszországgal való háborút is? És nem ő az, aki a japán diplomaták háta mögött tárgyalásokat folytatott Csang-Kai-Sek-vel, a modern Kína vezérével? És nem ő irányítja-e szerény házából, mely egy szűk zsákutcá fenekén — olyan stratégiai pozíció, melyet három ember egész hadsereg ellen megvédhet — tűnik elém, az összes „fehérek elleni” összeesküvéseket, melyek Sankhájban, Singapurban, vagy Bombayban játszódnak le?

A Toyama háza előtti szép kis udvar milliójében egy óriási rozsdás gránát őrt a ház bejáratát, felfüggesztetten a félretolható, fehér fából sárkány formára faragott, hegyes fogazatú kapu fölé. Ez a gránát és ez a sárkánykapu különbözteti meg az öreg „sárkány” házat a körülötte levő száz, meg száz hasonló háztól.

A kapu ajtaja nincs bezárva: itt nem kell félni brigantíktól. A tanítványok egyenruháját viselő, gyanakvó tekintetű fiatal ember jön elénk, hogy elvegye névjegyünket. Elég hosszú ideig tartó várakozás után végre visszatér:

— A nagymester fogadja önt.

Brávó! Ez már félsiker, mert azt mondták nekem, hogy dacára ajánlólevelemnek, dacára Toyama ígéretének, hogy fogadni fog, környezete, mely féltékenyen őrt, kérlelhetetlenül el fog utasítani.

De fog-e beszélni?

Az öregember, mint ahogy szintén mondták nekem, gyakran zárkózik teljes hallgatásba idegen látogatók jelenlétében.

Követjük vezetőnket.

Egy rendkívüli öregember

Vezetőm félretol egy ajtót, Toyama egyedül ül egy széles, alacsony asztal előtt. Nem áll fel, hogy fogadja a látogatót. A könnyed meghajlásban, a hanyag mozdulatban, mellyel helyet mutat nekem a mellette levő párnán, — egy párnán, melyet nem a meghívottak számára fenntartott helyiségben helyeztek el —, érzik, hogy magába van mélyedve. Hallgatva üdvözlöm és japán szokás szerint összehúzott lábbal ülök le. — Emiatt szenvedek kissé, de nem mutatom, mert ez örömet szerezne az öregembernek.

A „Fekete Sárkány” eszméje

— Volna-e szíves ennek ellenére is vázolni előttem a „Fekete Sárkány” szervezetét? Céljait? Cselekvésének módját?

— A „Fekete Sárkány” a nemzeti eszmén alapszik, az egyén teljes alávetésével a császár szent személyében inkarnálódott állammal szemben.

— Azonosíthatom ezeket a célokat azzal, melyet a „fiatal tisztok” „Shova-restaurációnak” neveznek?

— Azonosíthatja. Elég volt a politikusok korrupciójából. A japáni tiszta erkölcs és egyszerűség százados hagyományához való visszatérést akarjuk. Elítéljük a mi népünk számára idegen nyugati civilizáció szolgáló utazását.

— Nem talál semmi csodálni valót a nyugati népeknel?

Ez nyilvánvalóan nehéz kérdés. Hosszú hall-

Mert egy aggastyán van előttem. Egy aggastyán, akinek arca, rosszul vágott hosszú fehér szakállal sem félelmetes. Öltözete sötét kimonó s jobbkezével, melyről hiányzik a mutató ujj — valamelyik ifjúkori párba emléke —, állandóan simogatja a hagyományos kályha, a hibachi fényezett oldalait. Sötét japáni szeme elvesztette ragyogását, annyira, hogy sűrű pápaszeme mögött kékesé lett. Kérdéseimre hosszú gondolkodás után megegyő hangon válaszol. Ez az ember sokkal kevésbé ért a szavakhoz, mint a gyilkoláshoz.

A „Nagymester” nem a „főnök”

— Tudja-e a Nagymester, hogy nevét nagyon ismerik Európában? Hogy a „Fekete Sárkány” főnökének tartják? Igaz-e ez?

Toyama futó mosolyt vet az egyik kard lapjára. A kérdés láthatóan nem hozta zavarba:

— Nem vagyok a „Fekete Sárkány” főnöke: — De ön mindenestre szorosan ehhez az organizációhoz tartozik. Milyen módon?

— Bizalmas barátja vagyok a Hiraokanak, aki unokaöccse Ryohei Uchido-nak, aki a „Fekete Sárkány” főnöke. A köztünk fennálló nagy korkülönbség ellenére is eszméim ugyanazok és amennyire csak tehetem, támogatom a „Fekete Sárkány” működését. De megegyezem ismétlem, nem vagyok ennek a társaságnak tagja.

Ujra mosolyog, ezúttal szélesen. A kissé bizonyult összeköttetés, mely közte és működésének hűséges eszköze közt fennáll, láthatóan mutatja.

gátás következik. Toyama keze lázasan simogatja a hibachit. Reménytelenül keresi a formulát, mely elfogadható az idegennek is, neki is. Végre mégis megtalálja:

— Mi csodáljuk a nyugatiaknál a lelkesedést a cselekvésben és az erőfeszítés készségét.

Csak nehezen allom meg, hogy ne feleljem neki, hogy ezek olyan kvalitások, melyekre teljes jogosultsággal taníthatna bennünket...

Az interjú e pontjánál Toyama egyik tanítványa a terembe lopakodik s csendesen helyet foglal a mester mellett. Hatalmas bajusz, vakítóan fekete szakállpamaos; köpenyegszerű kimonó, csak éppen a törkard hiányzik, hogy megismerhesse a japáni C y r a n o t. Feszélyező állhatossággal kémieel. Ugylátszik, hogy vizsgálódása kielégíti s minden kérdésemre szeretetreméltóan mosolyog s Toyama valamennyi kijelentését fejbőlintással húzza alá. Söt félbeszakít:

— Önnek, fiatalember, nagy szerencséje van, hogy jó kedvében találta a Nagymestert. Ú j o f o r m á n sohasem beszél s ajánlom, használja ki az alkalmat, mert valószínűtlen, hogy megegyezzen megismétlődjék.

Toyama mosolygásától bátorítva folytatom:

— Megmondhatna legalább megközelítően a „Fekete Sárkány” tagjainak számát?

— Nincsen számon tartva, de a főnökök egyetlen szavára százak és ezrek készek feláldozni életüket.

— Terveznek törvénytelen akciót?

— Nem Kizárólagosan törvényes akciót.

És higgyék el, hogy az a komoly tekintet, amelyet e kategorikus tagadás után magamon éreztem, gyorsan elnyelte velem a kitörni készülő nevetést.

— És mi az eszköze a cselekvésnek?

— A Seisanto.

(A Seisanto a munkások és parasztek reakciós pártja, melynek nincs nagy befolyása a parlamentre, hol képviselve sincs.)

Toyama a türelmetlenség jeleit mutatja és tanítványa szemét forgatja. Jobbnak látom egy kevésbé „sárkányi” tárgyra térni át.

Barátom, Csang-Kai-Sek

— Nagymester — (örömet akarok szerezni az öreg embernek a megszólítással) — beszélhetne nekem összeköttetéséről Csang-Kai-Sekkel? Azt hiszem, ön jól ismeri...

— Ugy van, ez igaz. Barátom és növendékem. Ismertem még Su n-Yat-Sen idejében, sőt véresküt tettünk egymásnak.

— Ha nem csak emlékeztem, Csang ebben a házban kereste fel önt pontosan akkor, mikor Han k a u kormányának nagy átalakítása után kezébe vette a hatalmat és megkezdte a kommunisták elleni küzdelmet. Ilyen irányban adott ön neki tanácsot?

— Mindez igaz. — Ezt tanácsoltam neki: primo: szervezzen meg Japán segítségével egy modern Kínát, secundo: kezdje meg a környörtelen harcot a kommunizmus ellen.

— Meg van elégedve tanítványával?

— Igen, meg vagyok elégedve.

Arcomon, a Kína és Japán közti ezidőszerű viszonyra gondolva, valószínűen észrevehető volt a meglepetés. És ha Csang-Kai-Seknek csaknem sikerült a Toyama „primo”-jának (a modern Kína megszervezése) megvalósítása, e munkájában visszautasította Japán minden együttműkö-

IDEGEN LIRÁN

— Berde Mária versfordításából —

NOVEMBER

Martin Greif

A réten át

Szél sóhajt,

Nincs már virág,

Fűszál se hajt.

Lombkoszorú

Porrá omolt,

Mind por s hamú,

Drágám ki volt.

A nap korán

Im elhajolt,

Ég sátorán

Feljő a hold.

Csillag kigyúl

Lágy sugarú,

Ott fenn virul,

Ki lent hamú.

A SZEGÉNY LÁNYOK

Anton Witdgans

A lányokról hadd énekeljek.

A nép megfáradt lányról.

Bájukról mely korán lepergett,

Lelükéről, mely szárnya se kelhet —

Homlokukról hadd énekeljek,

Melyen a szenvedés virul.

Gyerekkoruk szobákban folyt,

Hová napfény sohsem hatolt,

Udvarban, mely kürtőnyi mély,

Hol vak a nap és fojt az éj.

Pedig az ő kezük is hajdan

Hajlós volt, selyemesen pihézett,

De a sok durva házi bajban,

Mardosó lúgban, csípős habban

Annyit repedt, evődött, vérzett,

Hogy immár lánykéznek se nézed.

Igaz, némelynek még a lába

Oly szép, oly minden hiba nélkül,

Míntha rég fonnyadt keblük drága,

Fojtva virágozó ifjusága

Szegény, lenézett lába végül

Lesüllyedt volna menedékül.

ését. Meglepődésemet Toyama észrevette.

— Igen, — ismételte Toyama nyomorék kezének gesztusával hangsúlyozva kijelentését, hogy még több erőt adjon neki, — minden okom meg van rá, hogy a látszatok ellenére is meg legyek elégedve tanítványommal, mert az adott helyzetben, körülvetten a Japánnal szemben elengedhetetlenül szükséges emberekkel, mindent megtett, ami kielégíthető öreg mesterét.

Ennek az elképzelhető kijelentésnek politikai konzekvenciái annyira komolyak, hogy pillanatra eláll a szavam. De Toyama szenttelen ünneplésében van valami különös, amiről nem tudok számot adni. Olyan, mint valami ravasz paraszt, aki egy sánta kecskét adott el furfangos esettel.

Es Szovjet-Oroszország?

— És Szovjet-Oroszország? Hisz ön a vele való megértés lehetőségében?

— Nem. A szovjettel meg kell verekedni éspedig minél gyorsabban!

— De Oroszország ellen akarja-e a háborút vagy a kommunizmus ellen?

— Egyedül a kommunizmus ellen. Gyűlölöm az igazságtalanságot és az erőszakot. A kommunista kormányzat alapjában igazságtalan, sőt tovább megyek, a moszkvai kormány agresszívnek mutatkozik Japánnal szemben. Le kell verni!

Ebben a pillanatban arra a történelmi jelenetre gondoltam, amely Toyama és a japán alkotmány apja, az akkori miniszterelnök, Ito herceg között játszódott le, az orosz háború küszöbén.

Toyama öt barátjával együtt fölkereste Ito herceget s megkérdezte, szándékozik-e megüzenni a háborút Oroszországnak? Ito, tudván, hogy élete csak hajszálon függ, gondolkodott, mire Toyama egy másik kérdést tett fel neki:

— Ito úr, akarja-e, hogy első ember legyen a birodalomban a császár után, vagy inkább... — és egy kifejező gesztust tett.

Ito kerülte az alternatívákat s a háború hamarosan kitört.

És gondoltam a „Fekete Sárkány” névre is, amely a cselekvés egész programja, mert a Mandzsukuo és Szovjet-Oroszország közti határvonalnak, az Amúrnak japáni neve.

Saigo...

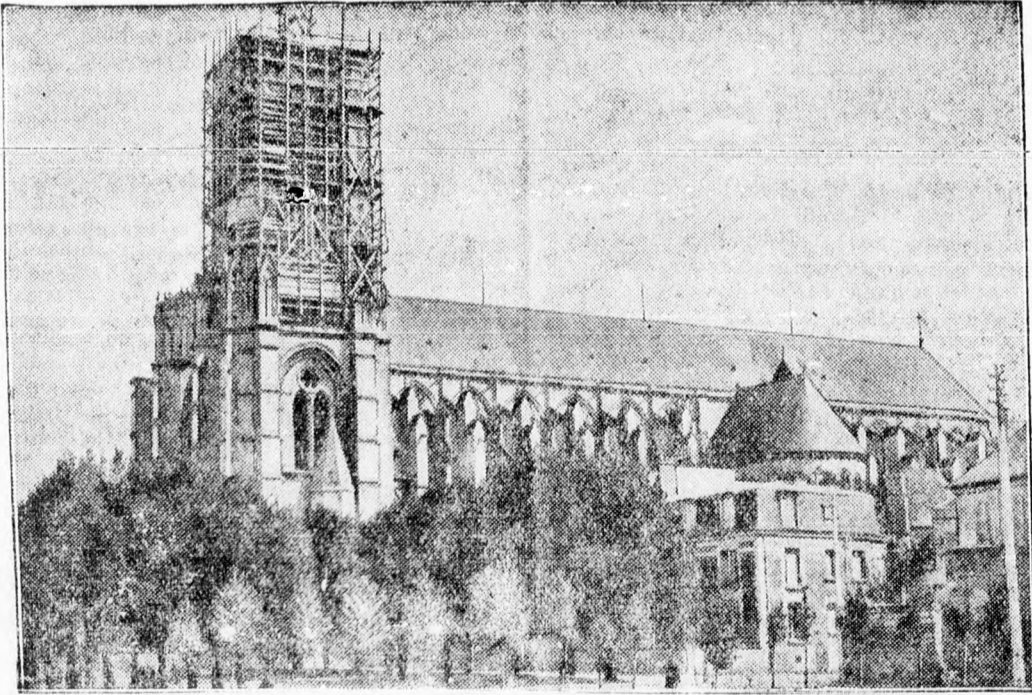
És egy arc merült fel emlékezetemben. Saigo rendkívüli arca, a modern Nippon első imperialistájának arca, aki Meiji császárnak segített levérni a Sogunatus-t, aki szünet nélkül prédikálta Korea elfoglalását (a kontinentális terjeszkedés, ami annyira szívügye a mai „fiatal tiszteknek”) és aki véres lázadást keltett a császár ellen s aki inkább harakirit követett el, mintsem elismerje magát legyőzöttnek.

És Toyama válasza utolsó kérdésemre befejezte ennek az egy másik korból ránkmaradt fanatikusnak az arcképét. Egy élő anakronizmus, akinek a túlélése egyetlen más országban sem képzelhető, csak ebben az iparos és feudális Nipponban. Egy császárért minden pillanatban meghalni kész és minden pillanatban ellene lázadni kész szuperpatrióta.

— Mester — kérdezem — ismerte Saigót?

— Én vagyok az utolsó tanítványa. Az, aki befejezem művét.

És szeméj vad fényvel ragyognak fel.

Mint ismeretes, a reimsi székesegyházat, amelyet a világháború bombái csaknem elpusztítottak, most helyreállították. Reims után sor került a soissons-i katedrálisra is — fenti képkönn látható, — amelynek helyreállításához most kezdtek hozzá

Asszonyok dolga

Nagy divat a himzés!

Jelentékeny szerepet kapott az idei divatban a himzés s ezt a tényt igaz örömmel üdvözölhetik ügyes és szorgalmas kezek. Előkelő szalonok modelljein mind gyakrabban és mind változatosabb formákban jelentkeznek himzett motívumok.

Elsősorban is a fekete szövetruhánál himzéssel való díszítéséről beszélünk. Ez az a ruha ugyanis, amely most, a kezdődő idényben mint egyszerű, de finom és elegáns darab, délutáni öltözéknek nélkülözhetetlen.

Nem is kell mondanunk talán, hogy milyen sok lehetőséget szolgáltat a fémszálahimzéses divat, nem csak új ruhákra, hanem rejték ötletes felújítására is. Meglevő holmink szabásától függ, hová kerüljön a himzés. Lehet csak a gallért himézni, de lehet a vállakat vagy végig az ujjakat. Láttunk kazakot, amelyen öv felett kezdődve vonul egész az alsó széléig az aranyhimzés és láttunk délutáni selyem kesztyűt (ismét nagy a divatja), amelynek kihajlói és zsebei himzettek.

Régi ismert dolog a „matlasz”-himzés, ám női divatban való megjelenése váratlan fordulat. Ez az orientális eredetű munka utóbbi években ugyanis sokat szerepelt diványpárnákon, hölgyek meleg pongyoláin, házikabátjaik, míg most Párizsban, pályafutása csúcspontjaként, elérkezett az estélyi toalett magaslataig.

A fémszálas himzés technikája mindenestre egyszerűbb, mint a matlaszé és az arany- és ezüstszálas himzés mellett nem szabad említés nélkül hagyunk a most nagyon divatos celofánszálas himzést sem.

Igen divatos a gyöngyhimzés is, kivált estélyi alkalmaknál.

Téglaszínű bársony estélyi ruha kabátkájának felső kihajtója és két nagy zsebe, meg gombjai ezüst gyönggyel vannak himezve. Láttuk ezt a gyönyörű modellt: lapossarkú ezüst szandállal viselte a maneken — legnagyobb sikere volt az illető szalonnak vele.

Ruhán és kabáton kívül átterjed a himzés divatja az apróbb női kellékekre is. Érdekes himzett bőrúruk készülnek művészi tervek után. Aranyszállal himzett fekete antilop retkél, ugyanígy himzett fekete antilop keztyűvel és — fekete antilop kalappal. A kalapka feje készült aranyhimzéssel. Ez a garnitúra egy teljesen dísznélküli fekete ruhát avat fel „nagy” toletté.

Szépek a gyönggyel vagy fényes pailletteokkal, strasszal himzett övek, amelyek egyedül is képesek hatásossá tenni a különben jelentéktelen ruhát. Új: a ruha anyagából való széles echarpe, amelynek csak telőgé végei vannak gazdagon kihimézve.

A konyha körül

Orosz saláta. Két tojássárgáját, két kanál tejfelt habosítva verve, sűrűre főzzük. Levéve a tűzről, adunk bele sót, kis kanál cukrot, citromlevet, egy kanál mustárt, hogy elég erős és savanykás legyen. Azután közéje keverjük a mársós vízben megfőtt, pici kockákra vágott kalarábit, sárgarépat, zellert, ugyanolyan kockára vágott almát, uborkát, heringet és főtt tojást. Puhára főtt babot és lencsét is adunk bele.

Burgonyasaláta. Főtt burgonyát megtisztítunk, karikákra vágjuk, megsózzuk és salátiastárra rakjuk szép sorban, közben teszünk hozzá karikákra vágott hagymát, levesben főtt zellert. Azután egy bögrében összekeverünk ecetet vízzel, teszünk bele sót, cukrot, késhegynyi törőthorsot és olajat, összekeverjük és ráöntjük a burgonyára. Készíthetjük olajos tatármártással is. A tatármártást 2 tojássárgájából készítjük.

Kisgesztenyefelújítók. Huszonegy deka gesztenyének a külső héját leszedjük, vízben megfőzzük, azután a vékony héjat szedjük le és 2 deci tejszenn peppé főzzük, átörjük szitán, 2 deka vajjal, 4 tojássárgájával, 12 deka vaníliás cukrot habosra keverünk, utána közékeverjük az átörött gesztenyét; ha azzal is kikeverjük, beleadjuk 3 tojás habját. A kis formákat megkenjük vajjal, morzsával kihintjük és a keverékből valamivel feljebb, mint félíg, megtöltjük, negyedóraig gőzben, sütőben sütjük. Ha tálra borítjuk, következő csokoládéöntetet adjuk rá: 3 szelet csokoládét megreszelünk, kétszer annyi kecsacukrot sziruppá főzzük, a reszelt csokoládét belekeverjük és ráöntjük a kis puddingokra.

Tojásfánk. 2 deci habnak való tejszint keverés közben langyosra melegítünk, aztán hozzáadunk 5 tojássárgáját, 1 tetézett evőkanál cukrot, izlés szerinti mennyiségű sót, 2 és féldeka élesztőt (melyet féldeci tejjel, fél kockacukorral kevés liszttel megkelesztettünk). Azután tálba félliter meleg helyen tartott lisztet teszünk, a keveréket beleöntjük, egy evőkanál rumot adunk hozzá, gyorsan kamállal kiverjük, éppen úgy, mint az előbb említett fánkot és tovább is úgy bánunk el vele, mint a farsangi fánkkal.

Tűskésfánkocskák. 18 deka vaníliás cukrot, 8 tojás sárgáját habverőedényben szétkeverünk, 2 deci tejet adunk hozzá s folyton keverve, gőzben sűrűre főzzük. Utána ujjnyi vastagságban vajjal kikent porcellánra öntjük, ha kihált, pogácsaszaggatóval vagy kanállal kiszaggatjuk, finommetéltbe hempergetjük és forró zsírban kisütjük. (3 tojással gyurjuk a metéltésztát.)

Rostélyos zöldbabbal. A rostélyos- vagy felszeletet kiverjük, kevés hagymával, sok zsírral pároljuk. Ha félíg elkészült, adunk hozzá paradicsompürét, sót, paprikát, kevés cukrot, citromlevet, vizet és egészben hagyott, két végéből megfosztott zöldbabot. Letakarva készre pároljuk.

Almaomlett. Három tojássárgát 4 deka cukorral habosra keverünk adunk hozzá 3 és fél deka lisztet és a 3 tojás habját. Ebből vajon három omlettet sütünk. Fél kg. almából cukorral és borral sűrű almapürét készítünk. Elkeverünk 1 tojássárgáját 3 és fél deka cukorral, hozzáadunk 2 tojásfehérjét, 10 deka darált mogyorót, reszelt citromhéjat és mindezt az almapürével elkeverjük. Tortaformát kivajazunk, rétegesen beletesszük az omletteket, töltelégeket és félórát sütjük.

Hanglemezek, mint — idegzsongítók

Vannak dolgok, amelyek erősen meggon-
dolkoztatják az embert.

Itt van például Radwan-Pragolski profesz-
sor esete — a hanglemezzel.

Mielőtt a tárgyra térnénk, mutassuk be né-
hány szóban magát a professzort, illetve mun-
kásságát.

Dr Radwan-Pragolski híres lengyel ideg-
orvos, aki nemrég Bécsben járt s ott előadást
tartott tapasztalatairól és orvostudományi kísér-
leteiről. A tudóst, aki Münchenben és Bécsben
végezte tanulmányait s már évek óta London-
ban működik mint ideg orvos, — egy év előtt
Indiába hívták, ahol maharadzsa és az indiai
társadalom egyéb kimagasló személyiségei tar-
toztak páciensei közé. A professzor megállapí-
tása szerint az indiai lakosságnak éppen a ma-
gasabb társadalmi rétegekhez tartozó tagjai kö-
zött az idegbetegség meglehetősen széles kör-
ben dívik. Ennek okait a tudós tanár főleg In-
dia éghajlati viszonyaiban keresi: az erős nap-
sugárzás káros hatással van az idegrendszerre.
Ehhez járul még, hogy a parsiknál, kik kultú-
rális szempontból is az indiai lakosság legelő-
kelőbb rétegét alkotják, az a szokás uralkodik,
hogy házasságra csak a legközelebbi rokonság
tagjaival lépnek; az átöröklés törvénye szerint
pedig tudvalevően az ilyen házasságból szár-
mazó utódok igen erős mértékben magukban
hordozzák ennek a betegségnek a tüneteit. Egy
hindu kezelése — mint a professzor mondja,
— európai orvos számára rendkívüli nehézsé-
gekkel jár. A hinduk ugyanis annyira behur-
kolóznak a maguk képzeletvilágába, hogy egy-
általában nem is hisznek betegségük gyógyít-
hatóságában. Minden magasrangú hindu házá-
ban él egy bramán, aki a ház urának egész-
ségért imádkozik. Ehbe a házába egy orvos igen
nehezen nyer beocsátást. Hogy még az
európai műveltséggel bíró hindu is mennyire
a kényszerképzetek befolyása alatt áll, mi sem
bizonyítja jobban, mint annak a hindu orvos-
nőnek példája, aki Radwan professzor előtt ki-
jelentette, hogy ő két éven belül rákbetegségben
fog meghalni, bár a tüzetes orvosi vizsgálat en-
nek a betegségnek nyomát sem fedezte fel
benné. Az orvosnő ezt a megingathatatlan meg-
győződését egyszerűen arra alapítja, hogy ál-
mában az istenek egyike megmondta neki,
hogy két éven belül rákban fog elpusztulni...

No de menjünk most már kissé közelebb a
dolog lényegéhez.

A főtebb bemutatott Radwan professzor
hosszas kutatásai és tanulmányai során új ta-
pasztalatokat szerzett az idegbetegségek gyógyí-
tása terén s ezek segítségével Indiában szép
eredményeket ért el. Az ő módszerének lényege
az, hogy az idegbeteg embereknek új ellenálló-
erőt ad és őket önuralomra neveli. Nézele sze-
rint a tudatalattiság az ember életében nagy
szerepet játszik; ez szabályozza a szív működést,
a mirigy-elválasztást, a verkeringést és ez a fő-
létszke minden ideges zavarnak. A professzor
szerint egyedül akarattal nem lehet ideges bán-
talmak felett úrra lenni. A képzelet azonban,
mely a tudatalatti felett uralkodik, kellő irányí-
tással képes arra, hogy az ideges panaszokat
enyhíts. Dr Radwan elveti az önszuggesztíót
és ennek helyébe bizonyos külső szuggesztíót
áll. Az ő módszere a szuggesztíó személyt
hanglemezekkel helyettesíti, amelyek a
beteg számára lehetővé teszik, hogy a kezelést,
ameddig csak szükséges, otthon végezze.

Nos, most jutottunk el a dolog lényegéhez,
melyről a cikk elején azt mondtuk, hogy meg-
gondolkoztatja az embert. Mert ezzel a hang-
lemezzel valami baj van!

Amíg ugyanis a professzor kétségtelenül
érdekes megállapításait olvastam, a szobában
szólt a rádió s a másorközlő jóvoltából azt is
megtudtuk, hogy hanglemezeket hallot-
tunk. Hiszen éppen ez volt a baj! Mert micsoda
hanglemezeket! Ugynevezett jazz-zene volt,
amit jó magyar megjelöléssel a legáltalában
„zaj”-zenének lehetne nevezni. Eszenesztelt né-
gyer sikongások, ritmustalan ritmusok, dallam-

1815-ben

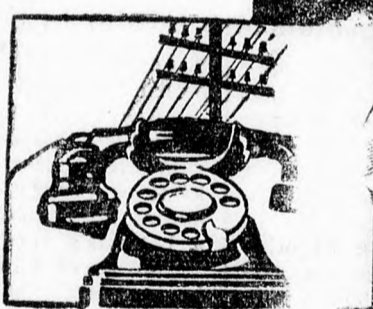
a londoni piac gyenge volt, az értékpapi-
rok estek, a tőzsde lanyha. Két évtized vég-
telen háborúja Napoleon császárnak, az an-
gol kereskedelem félelmetes ellenségével
szemben, mindenki erejét kimerítette és még
a legoptimistábbak sem láttak előre egy
nyugodt órát.

Egyszerre, villámcsapásként, érkezik a hír,
hogy Wellington végleges győzelmet ara-
tott Waterloonánál a császári hadseregek fe-
lett. A piac megélelkül, az értékpapírok
emelkedni kezdtek, újra visszatért a biza-
lom. Mérheterlen vagyonok keletkeztek eb-
ben az időben. Egy híres család, amely a
XIX. század pénzügyi életét uralta, min-
denki előtt tudta meg a nagy hírt. Egy
bruxellesi Rotschild, postagalamb segítségé-
vel, még az admirálisit is megelőzte és
londoni testvéreivel tudatta a napoleon
császárság bukását. Ezek alaposan kihasz-
nálják a néhány órai előnyt, míg a hír köz-
tudomású lett, hogy a tőzsdén óriási hasz-
not hajtó üzletet bonyolítanak le.

ÖNNEK IS rendelkezésére áll
csodás eszköz, hogy mege-
lőzze versenytársait. A tele-
fon lehetővé teszi Önnök,
hogy üzleti szempontból rend-
kívül fontos hírt minél hama-
rább megtudjon, vagy közöl-
jön.

SOCIETATEA ANONIMĂ ROMÂNĂ DE TELEFOANE

rendelkezésre bocsát
telefon-automatát,
amely nemcsak min-
den tudnivalót tar-
talmaz, hanem a
helyközi és nemzeti
közi díjszabást is

tan melódiák, hóboros, hottentotta tam-
tamok táncolnak fékevesztetten a levegőben. S
idegeim — óh, szegények! — erre megnyugvás
helyet maguk is olyan vad táncba kezdtek,
hogy csak két választásom maradt: vagy ut-
hagyni csapot-papot s kirohanni a szobából
valami csöndesebb zugba, vagy — ami persze
sokkal kézenfekvőbb, de esetleg nem csupán
rajtam áll — egyszerűen elzárni a rádiót. Min-
den önuralmamat összeszedve — ez utóbbit
cselekedtem. S az így beállott áldott csendben
felborzolt idegeim lassan, de biztosan kezdtek
újra kisimulni.

Ezek után pedig föltettem magamban a
kérdést: kiből van a hiba? A tudós professzor-
ban, bennem, vagy — a hanglemezekben? Hossz-
szas töprengés után rájöttem, hogy tulajdon-
képpen — egyikben sem. Mert:

a) A jóhiszemű professzor bizonyára nem

ilyen hanglemezeket ír fel betegek szá-
mára a receptjére;

b) következőképpen csekélységem nem
olyan lemezeket „élvezett”, amelyek a profesz-
sor megállapítása szerint alkalmasak beteg
idegek házi gyógykezelésére;

Végül pedig:

c) a hanglemezek sem hibásak, mert ők
szegények egyáltalában nem azt célozzák, hogy
beteg idegeket megnyugtassanak, hanem ellen-
kezőleg: hogy egészséges idegeket is felkorbá-
csoljanak.

Marad tehát vétkes a gyár, mely ilyen
hanglemezeket gyárt és nem utolsó sorban maga
az a — sajnos — nagytömegű, kifélcamodott iz-
lésű közönség, mely az ilyen lemezeket el-
fogadja, vásárolja, sőt — egyenesen megköve-
teli.

Fodor Viola.

LEGUJABB

„Ebben a pillanatban senki sem gondol arra, hogy utcára dobja a kisebbségeket”

Pop Valér nagy beszédet tartott Oradeán. — A miniszter nyilatkozott a nemzeti munkavédelmi javasatról
Vámszabadraktárt állítanak fel Oradeán

Oradea. Saját tud. Szombaton délelőtt a városba érkezett Pop Valér ipar- és kereskedelmiügyi miniszter. A minisztert a pályaudvaron ünnepélyesen fogadták a megyei és városi hatóságok kiküldöttjei, valamint a Kereskedelmi Kamara és Munkakamara képviselői.

Pop Valér és kísérete a pályaudvarról a Kereskedelmi Csarnokba hajtatott, ahol díszközgyűlést tartottak tiszteletére. A közgyűlésen általános érdeklődés közepette elsőnek Pop Valér miniszter szólalt fel.

Beszédének első részében megállapította, hogy az ország ipara és kereskedelme a legteljesebb fejlődési folyamatban van és hogy külkereskedelmünk mérlege állandóan aktív.

— *Legszívesebben a szabadkereskedelem rendszerét alkalmaznánk, azonban a nyugati és a szomszédos államok példájára kénytelenek voltunk áttérni az irányított közgazdaság rendszerére*, — mondotta a miniszter, majd áttért a nemzeti munkavédelmi törvényjavaslat tárgyalására.

— *Senki sem akar közülünk a kisebbségi jogok hóhéra lenni* — mondotta emelkedett hangon — *és mi megértjük azokat, akik itt*

élnek, itt dolgoznak az ország közös érdekeiért közöttünk.

— *Azt azonban meg kell értenie mindenkinek*, — folytatta beszédét a miniszter, — *hogy mi ki akarjuk építeni a román vezetőosztály és az erős román középosztályt. Ezért elsősorban a román alkalmazottakat helyezzük el a meglévő vállalatoknál, másodsorban pedig új vállalatokat alapítunk, mert szükség van — főképpen a vállalatok adminisztrációjában román elemekre.*

Beszéde után Pop Valér miniszter fogadta és megköszönte az üdvözléseket, majd nyilatkozott a sajtó képviselőinek.

— *Oradeán vámszabadraktárt állítunk fel, mert ez a város presztízstulajdonosa, hogy kereskedelmi központja legyen*, — mondotta nyilatkozatában, majd a nemzeti munkavédelmi törvényjavaslatról beszélt, kijelentette:

— *Ebben a pillanatban senki sem gondol arra, hogy utcára dobja a kisebbségeket.*

Pop Valér miniszter egyébként két napig tartózkodik Oradeán és a megyeszékhelyről több vidéki intézményt és központot fog meglátogatni.

Sikkasztással vádolják a magyarországi volt vörös uralom vezérét

A vádolt kegyelemkérő levelet írt Stalinhoz

Moszkvából jelentik: Kun (Kohn) Béla magyarországi volt kommunista népbiztos ügyében befejeződött a vizsgálat és november elején megtartják a főtárgyalást. Kihallgatnak több külföldi kommunista vezetőt, köztük Thorezt is, a francia kommunisták vezetőjét. Az egykori vörös diktátor ellen emelt vád főleg a csehszlovák kommunisták vallomásán alapul, akik az állítják, hogy Kohn Béla nagyobb összeget sikkasztott a vörös-segély szervezet pénztárából. A másik vád ellene az, hogy szoros kapcsolatot tar-

tott fenn a GPU bukott főnökével Jagodával. A perben különben Jagoda is felvonul tanúként.

Kohn Béla levelet intézett Stalinhoz és a kommunista partban szerzett régebbi érdemeire való hivatkozással az eljárás megszüntetését kérte és egyben megígérte, hogy minden feladatára, még a legvesélyesebbre is vállalkozik, a bolsevista forradalom szolgálatában.

Moszkvából jelentik: Hivatalosan közlik, hogy Csernov földművelésügyi népbiztos felmentették állásából.

SZÍNHÁZ

A Thália színház ötnapos vendégjátéka Oradeán

A rut kis kacsza — Urilány szobát keres

Jövő pénteken öt napra újra megérkezik színházunk teljes operettgyűjtése. Az öt nap műsorán két nagyszerű operettjáték szerepel. Az első: Karácsony Benőnek, a nagynevű regényírónak zenés vígjátéka: A rut kis kacsza, melynek verseit Nemes Ferenc, a nagytehetségű, fiatal humorista írta, zenéjét pedig Schreiber Alajos, a színház kitűnő karmestere szerezte.

A rut kis kacsza ugynevezett bombakert aratót a cluji bemutatón és sorozatos előadásokban, zsúfolt házak előtt eddig hétszer került színpadra. Máris megvásárolták a darab előadási jogát magyarországi színházak részére.

A második újjdonság, az Urilány szobát keres, egyike a legnagyobb magyar operettsikereknek, színpadon és filmen egyaránt világraszóló sikert arattak vele népszerű szerzői.

A délutáni előadásokon: A romantikus asszony és a Csárdás szerepelnek olcsó helyárrakkal.

HETI MŰSOR:

November 5. péntek este 9 órakor: **A rut kis kacsza.** (Karácsony Benő, Nemes Ferenc és Schreiber Alajos zenés vígjátéka. Rendező Gróf László. Főszereplők: Solymosán Magda, Pál Magda, Benes Ilona, Czopán Flóri, Miklóssy Margit, Wojtíczki Elvira, Gróf László, Jenei János, Tompa Sándor, Nagy István, Csóka József, Réthelyi Ödön, Fülöp Sándor, Csengeri Aladár, Rajnai Sándor.)

Szombat délután 5 órakor: **A romantikus asszony.** (Olcsó helyárrakka!)

Szombat este 9 órakor: **A rut kis kacsza.**
Vasárnap délután 3 órakor: **Csárdás.** (Olcsó

helyárrakkal.)

Vasárnap délután 6 órakor: **A rut kis kacsza.**
Vasárnap este 9 órakor: **Urilány szobát keres.** (Rejtő Jenő, Kellér Dezső és Zsigmondi Pál nagyszerű operettjátékja. Rendező: Gróf László. Vezényel Stefanidesz József. Főszereplők: Ur-móssy Magda, Perti Mimi, Báza Éva, Pál Magda, Jenei János, Csóka József, Réthelyi Ödön, Perényi János, Homm Pál, Nagy István, stb.)

Hétfő délután 5 órakor: **Romantikus asszony.** (Olcsó helyárrakkal.)

Hétfő este 9 órakor: **Urilány szobát keres.**

Kedd délután 5 órakor: **Urilány szobát keres.**

Kedd este 9 órakor: **Urilány szobát keres.** (Bucsuelőadás.)

Jegyek elővételben keddtől kezdődőleg már válthatók a színház elővételi pénztárában délelőtt 11—1-ig és délután 4—6-ig.

Aprehírdetések

Lakás

2 szobás
utcai lakás mellékkel-
helyiségekkel azonnal ki-
adó. Vajna, Oradea,
Str. Gen. Holban 22.

Kiadó
a Wilson-utcában for-
galmas sarokházat mel-
lékkelhelyiséggel, vendég-
lőnek, borbélynak, fü-
szeresnek vagy hentes-
nek. Cim: Popovics
Oradea, Strada
Episcopul Badu 2. sz.

Kapualatti bejárattal
utcai butorított szoba
kiadó. Oradea, Strada
Nicolae Zsiga No. 7.

Kiadó
december 1-re 2 szobás
mellékkelhelyiségekkel ál-
lo uti lakás. Oradea,
Str. Moldova 22.

Különbejárattal
csinosan butorított
szoba, fürdőszobahaszná-
lással, esetleg teljes
ellátással kiadó. Ora-
dea, Str. I. C. Bratianu
No. 56.

November 1-re kiadó
egyszoba konyhas la-
kás. Oradea, Strada
Alexandru 13. szám.

Alkalmazás

Fűszer,
csemege és kirakatre-
dező ügyes, fiatal ke-
reskedősegédet felvez
a Népszövetségi Han-
gya, Oradea, Reg. Fer-
dinand-uti üzlete.

Házvezetőnő,
aki plébánián hosszú
ideig volt, elhelyezke-
dést keres. Cimeket a
kiadóba kér.

Különféle

Szőnyegek,
modern házi szőttek,
legolcsóbban kaphatók.
Oradea, Str. Take Jo-
nescu 53. szám.

Keresünk
megye székhelyekre,
valamint központi fe-
késű nagyobb közsé-
gekre különösen Ciuc,
Braşov és Treiscaune
vármegyék területére a
Répáti borvíz szállítá-
sára és szétosztására
bizományosokat és fu-
varosokat. Ajánlatok
feltételek megjelölésé-
vel a Ciuc Gazdasági
Szövetkezet, Mercurea-
Ciuc címre küldendők.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körtorgógépén
Oradea, Str. Regele Carol II. No. 8

Adás-vétel

Női télikabát
2 db eladó. Szenkovits,
Oradea, Str. Pasteur 13

Eladó
160.000 leteret 22.000 leter
jövődélmező kisebb
bérház 4 jó lakással,
szép kerttel. Oradea,
Str. Negruzzu 15. szám.

Eladó
jól jövődélmező bérhá-
zak, magánházak, sző-
lők, birtokok, telkek.
Kortemaros László in-
gatlanforgalmi irodája
Oradea, Str. Pasteur 13
Telefon 85. szám.

Perzsabundát
jókarban, venniék. Ci-
met a kiadóba kerek

1 liter
gyógy vörösbor 16 lei.
Joó Lajos fűszerüzleté-
ben, Oradea, Strada
Tache Jonescu 24. sz.

Eladó husipari gépek,
sonkaszéletelő gép, szá-
lámihúsvágó — hateli
ringakessel, rakott tö-
kével. Barátky, Oradea,
Str. Fabricelor 31. sz.
— Ugyanott kiszolgáló
hentessegéd felvétetik.

Eladó
egy fehér bunda hasz-
nált, 3—4 éves gyer-
meknek. Oradea, Str.
Joan Raţiu No. 49.

Fajgyümölcsfák,
diszcszerűk, alakbuk-
szusok és fenyők kapha-
tók Széles faiskola,
Oradea, Str. Hasdeu 5.

Eladó
olcsón, szabad kézből
egy szép, lapos dupla-
fedelű férfi aranyóra.
Közlebbi megtudható
a kiadóhivatalban.

Eladó:
vaskályha, ocska abla-
kok, ajtók, férfi bőrká-
bát, női costum, kabát,
begonia, Ugyanott bu-
torított szoba kiadó.
Oradea, Bratianu-u. 61.

Jókarban
levő vaskályha eladó.
Oradea, Str. Bratianu
27. szám.

Jókarban lévő
komplett háloszoba, ké-
pek, ágytakaró, elköl-
tözés miatt eladók. —
Oradea, Str. Nic. Zsiga
52. szám.

PUHA OLMOT
állandóan vesz a Szent
László-nyomda r. l.
Oradea, Str. Regele Ca-
rol II. 5. szám.